

**ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA ZA RAVNATELJE
OSNOVNIH ŠOL
POROČILO O IZVEDBI NACIONALNEGA PREVERJANJA ZNANJA
2017/2018**

Erika Semen

Sektor za raziskave in razvoj, Državni izpitni center
Julij 2018

KAZALO

UVOD	3
ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA ZA RAVNATELJE OSNOVNIH ŠOL – POROČILO O IZVEDBI NPZ 2017/2018	3
1 Osnovni podatki	3
2 Stališča ravnateljev do NPZ	5
3 Izvedba NPZ	9
3.1 Prostovoljno izvajanje NPZ iz tretjega predmeta	9
3.2 Težave pri izvedbi NPZ	10
3.3 Specifične težave pri izvedbi NPZ	13
4 E-vrednotenje preizkusov znanja	14
5 Ocena posredovanih informacij	22
6 Ocena sodelovanja	23
7 Ocena uporabnosti dokumentov in programov za NPZ	25
8 Ocena ustreznosti računalniškega programa za podporo NPZ	28
9 Prilagojeno izvajanje NPZ za učence s posebnimi potrebami	28
10 Dodatna informacija o dosežkih učencev šole na NPZ in o kakovosti vrednotenja učiteljev	30
POVZETEK	36
Priloga 1: Anketni vprašalnik za ravnatelje osnovnih šol – Poročilo o izvedbi NPZ 2017/2018	42

UVOD

Vprašalnik za ravnatelje osnovnih šol izpolnjujejo tiste izobraževalne ustanove, ki izvajajo nacionalno preverjanje znanja v osnovni šoli: osnovne šole s splošnim izobraževalnim programom (SIS), osnovne šole s prilagojenim programom z nižjim izobrazbenim standardom (NIS), ljudske univerze (LU) ter zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami (ZAVOD). Namenjen je spremljanju priprav in izvedbe nacionalnega preverjanja znanja (NPZ), ugotavljanju stališč ravnateljev do NPZ in aktivnosti, ki jih namenjajo dodatni informaciji, odkrivanju težav in nejasnosti pri izvedbi in e-vrednotenju ter zbiranju priporočil za izboljšavo.

Vprašalnik smo 12. junija 2018 objavili na spletni strani Rica (eRic za ravnatelje), izpolnjevanje pa je potekalo elektronsko (od 12. junija do 3. julija).

Analiza vprašalnika za ravnatelje osnovnih šol je prikazana po vrstnem redu vprašanj iz vprašalnika.

ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA ZA RAVNATELJE OSNOVNIH ŠOL – POROČILO O IZVEDBI NPZ 2017/2018

1 Osnovni podatki

V šolskem letu 2017/2018 je NPZ izvajalo 484 osnovnih šol, na anketni vprašalnik za ravnatelje osnovnih šol pa je odgovarjalo 426 ravnateljev, to je 88,0 % ravnateljev vseh izobraževalnih ustanov, ki so v šolskem letu 2017/2018 izvajale NPZ v 6. in/ali 9. razredu (leta 2017: 90,5 %; leta 2016: 90,6 %; leta 2015: 93,2 %; leta 2014: 91,0 %; leta 2013: 90,8 %; leta 2012: 90,4 %; leta 2011: 89,7 %; leta 2010: 88,3 %).

Ravnatelji osnovnih šol, ki so izpolnjevali anketo, so po izobraževalnih programih v deležih prikazani v **preglednici 1.1**, po regijah pa v **preglednici 1.2**.

Po regijah se deleži sodelujočih v anketnem vprašalniku gibljejo od najmanj 80 % (Savinjska regija) do največ 100 % (Koroška, Zasavska in Goriška regija).

Preglednica 1.1: Osnovne šole v anketi za ravnatelje OŠ po izobraževalnih programih

Osnovne šole po izobraž. programih ¹	Število šol (vzorec)	Število šol (populacija)	Delež (vzorec/populacija)
SIS	375	428	87,6 %
SIS + NIS	22	26	84,6 %
LU	2	2	100,0 %
NIS	21	22	95,5 %
ZAVOD	3	3	100,0 %
Drugo	3	3	100,0 %
Skupaj	426	484	88,0 %

Preglednica 1.2: Osnovne šole v anketi za ravnatelje OŠ po regijah

Osnovne šole po regijah	Število šol (vzorec)	Število šol (populacija)	Delež (vzorec/populacija)
Pomurska	36	40	90,0 %
Podravska	71	81	87,7 %
Koroška	19	19	100,0 %
Savinjska	48	60	80,0 %
Zasavska	11	11	100,0 %
Posavska	22	26	84,6 %
Jugovzhodna Slovenija	35	37	94,6 %
Osrednjeslovenska	84	101	83,2 %
Gorenjska	35	39	89,7 %
Primorsko-notranjska	15	16	93,8 %
Goriška	29	29	100,0 %
Obalno-kraška	21	25	84,0 %
Skupaj	426	484	88,0 %

¹ SIS: osnovna šola
NIS: osnovna šola s prilagojenim programom z nižjim izobrazbenim standardom
LU: ljudska univerza
ZAVOD: zavod za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami

Za anketirane ravnatelje je delovna doba v vlogi ravnatelja prikazana v **preglednici 1.3**.

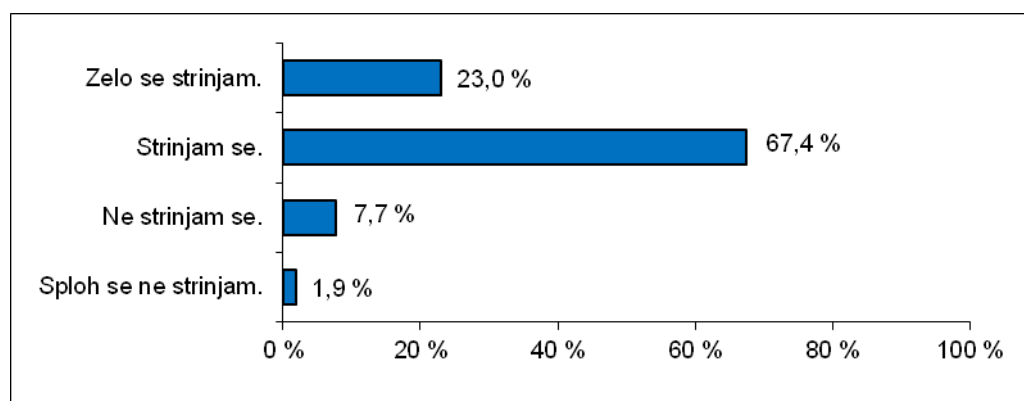
Preglednica 1.3: Delovna doba v vlogi ravnatelja

Delovna doba	Število	Delež
Do 5 let.	114	26,8 %
Od 6 do 10 let.	112	26,3 %
Od 11 do 20 let.	122	28,6 %
Od 21 do 30 let.	46	10,8 %
Nad 30 let.	32	7,5 %
Skupaj	426	100,0 %

2 Stališča ravnateljev do NPZ

S trditvami od **2.1** do **2.10** smo ugotavljali stališča ravnateljev do NPZ. Pri trditvah so lahko ravnatelji izbrali enega od štirih odgovorov: *Zelo se strinjam.* / *Strinjam se.* / *Ne strinjam se.* / *Sploh se ne strinjam.*

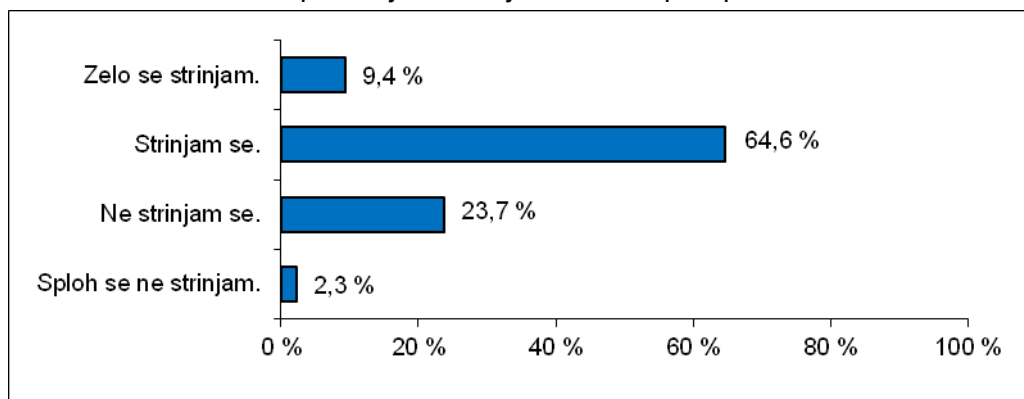
2.1 NPZ je smiseln in koristen, saj da učencu in učitelju dodatno informacijo o znanju učenca.

Število vseh odgovorov: 426.

Odgovora *Zelo se strinjam.* / *Strinjam se.*: 90,4 % (leta 2017: 86,2 %; leta 2016: 87,4 %).

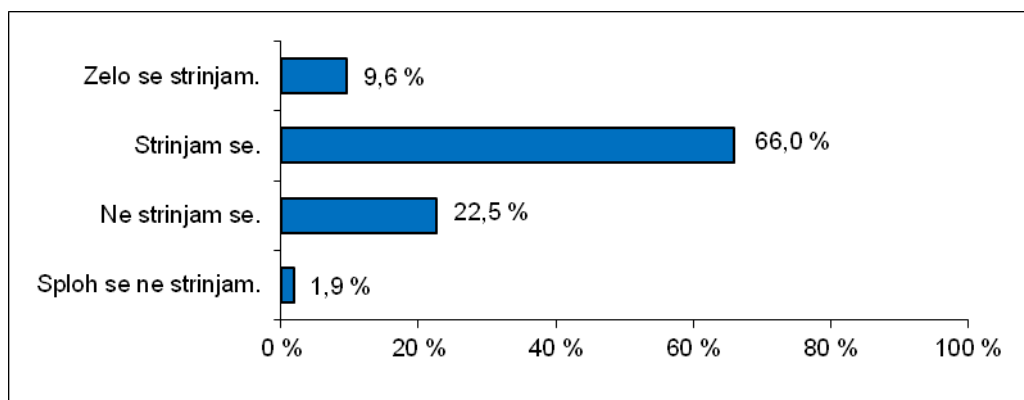
2.2 NPZ odkriva **močna** področja v znanju učencev, predpisanem z učnimi načrti.

Število vseh odgovorov: 426.

Odgovora *Zelo se strinjam.* / *Strinjam se.*: 73,9 % (leta 2017: 68,3 %; leta 2016: 66,5 %).

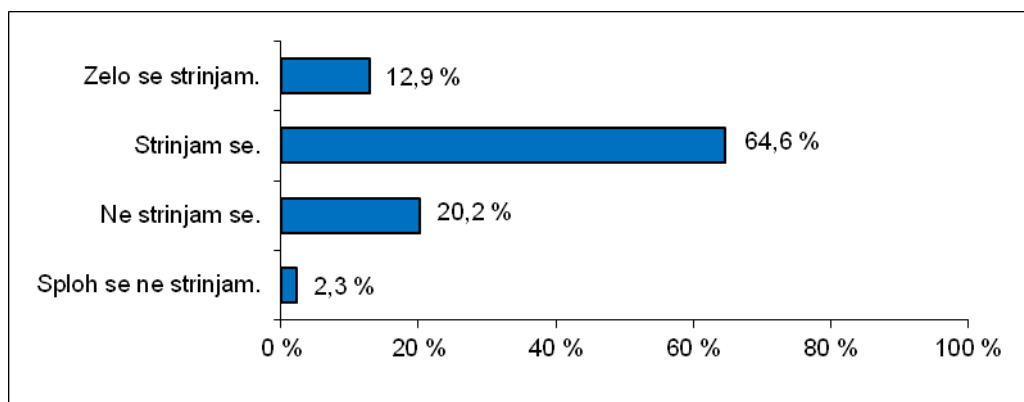
2.3 NPZ odkriva **šibka** področja v znanju učencev, predpisanem z učnimi načrti.

Število vseh odgovorov: 426.

Odgovora *Zelo se strinjam.* / *Strinjam se.*: 75,6 % (leta 2017: 73,2 %; leta 2016: 69,7 %).

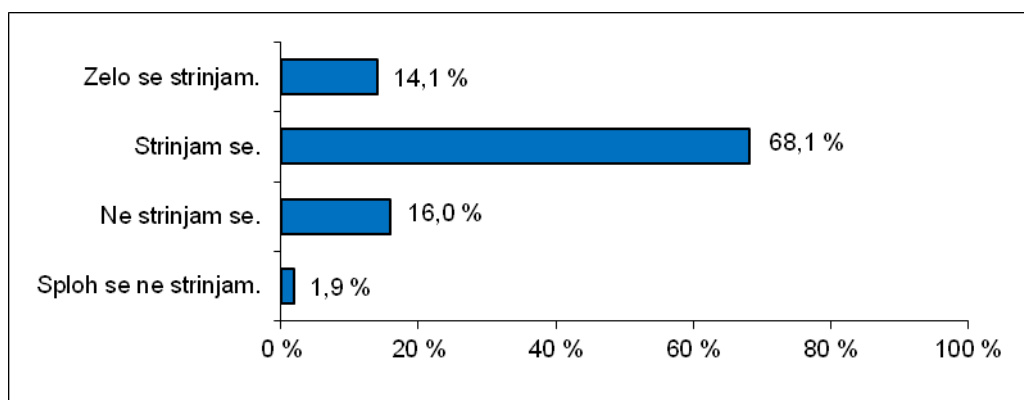
2.4 NPZ vpliva na izboljšavo dela na šoli.

Število vseh odgovorov: 426.

Odgovora *Zelo se strinjam.* / *Strinjam se.*: 77,5 % (leta 2017: 75,2 %; leta 2016: 76,1 %).

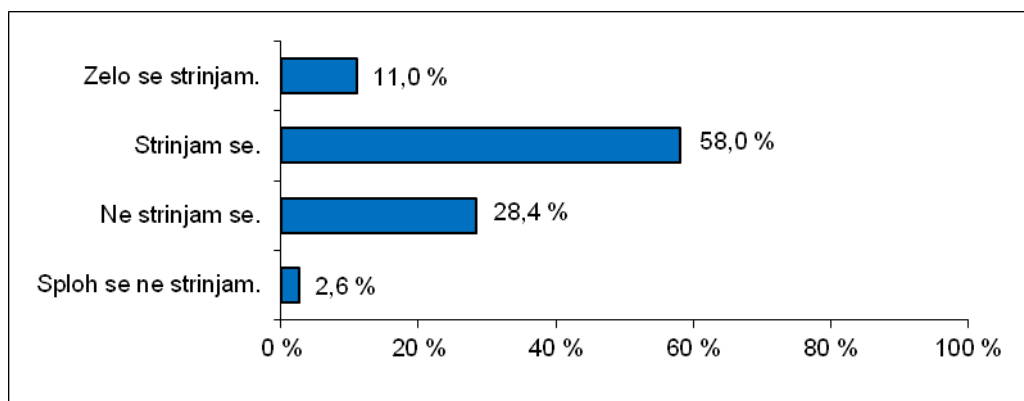
2.5 NPZ daje učiteljem dodatne informacije o kakovosti njihovega dela.

Število vseh odgovorov: 426.

Odgovora *Zelo se strinjam.* / *Strinjam se.*: 82,2 % (leta 2017: 81,4 %; leta 2016: 76,8 %).

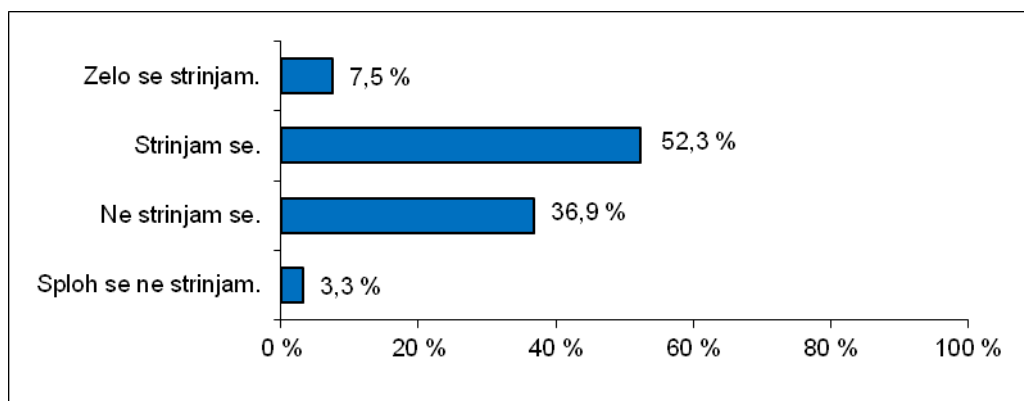
2.6 NPZ je vplival na izboljšanje kakovosti poučevanja.

Število vseh odgovorov: 426.

Odgovora *Zelo se strinjam.* / *Strinjam se.*: 69,0 % (leta 2017: 70,9 %; leta 2016: 64,7 %).

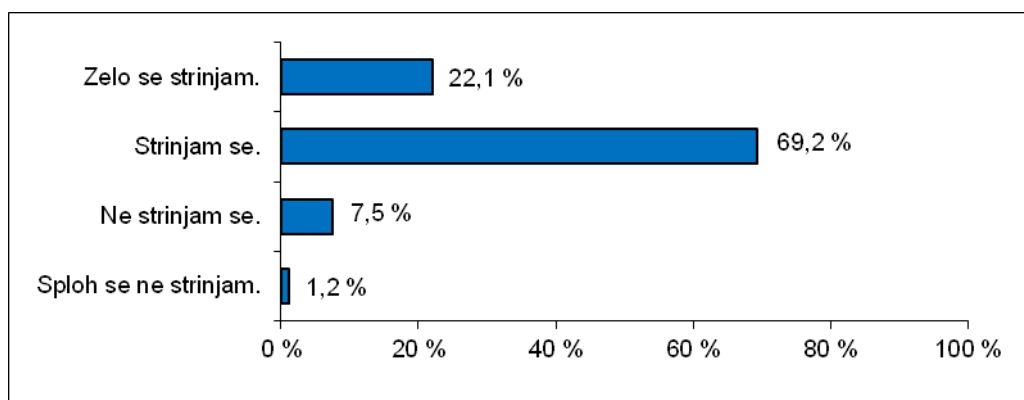
2.7 NPZ je vplival na izboljšanje kakovosti ocenjevanja pri pouku.

Število vseh odgovorov: 426.

Odgovora *Zelo se strinjam.* / *Strinjam se.*: 59,9 % (leta 2017: 57,8 %; leta 2016: 54,8 %).

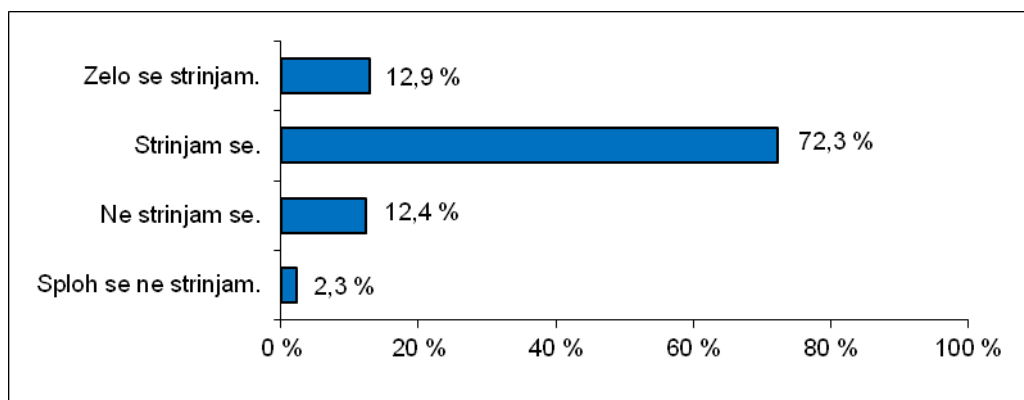
2.8 Dosežke NPZ upoštevamo pri načrtovanju prihodnjega dela na naši šoli.

Število vseh odgovorov: 426.

Odgovora *Zelo se strinjam.* / *Strinjam se.*: 91,3 % (leta 2017: 91,5 %; leta 2016: 90,1 %).

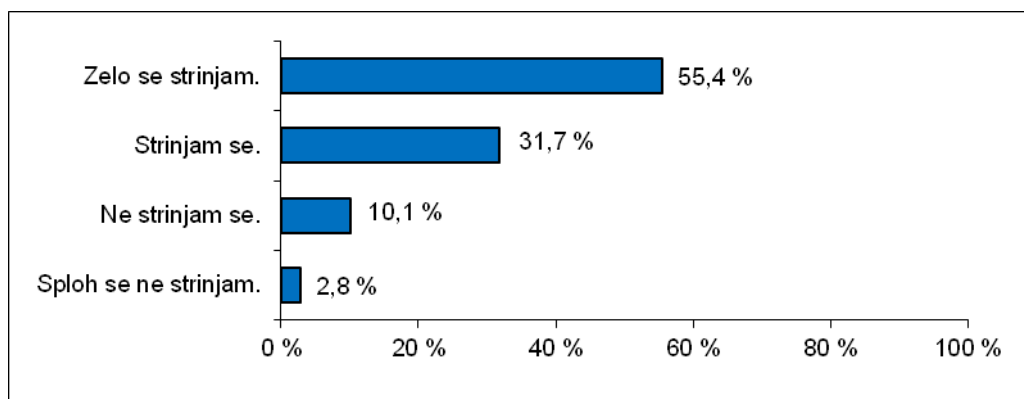
2.9 Izobraževanja o analizah dosežkov in o vrednotenju NPZ, ki jih pripravlja Ric, so za učitelje koristna.

Število vseh odgovorov: 426.

Odgovora *Zelo se strinjam.* / *Strinjam se.*: 85,2 % (leta 2017: 81,4 %; leta 2016: 80,5 %).

2.10 Dosežek učenca pri NPZ bi moral imeti večjo veljavo.

Število vseh odgovorov: 426.

Odgovora *Zelo se strinjam.* / *Strinjam se.*: 87,1 % (leta 2017: 88,3 %; leta 2016: 92,2 %).

Večina ravnateljev upošteva dosežke NPZ pri načrtovanju prihodnjega dela (91,3 %; odgovora *Zelo se strinjam. / Strinjam se.*). Nekoliko manjšemu številu ravnateljev se zdi NPZ smiseln in koristen, ker daje učencu in učitelju dodatno informacijo o znanju učenca (90,4 %), hkrati pa menijo, da bi moral imeti dosežek učenca pri NPZ večjo veljavo (87,1 %). Več kakor 80 % jih meni, da so izobraževanja o analizah dosežkov in o vrednotenju NPZ, ki jih pripravlja Ric, za učitelje koristna (85,2 %) in da daje NPZ učiteljem dodatne informacije o kakovosti njihovega dela (82,2 %). Več kakor 70 % se jih strinja s trditvami, da NPZ vpliva na izboljšavo dela na šoli (77,5 %), odkriva šibka oziroma močna področja v znanju učencev, predpisanem z učnimi načrti (75,6 %; 73,9 %), manj kakor 70 % pa, da je NPZ vplival na izboljšanje kakovosti poučevanja (69,0 %) in na izboljšanje kakovosti ocenjevanja pri pouku (59,9 %).

3 Izvedba NPZ

3.1 Prostovoljno izvajanje NPZ iz tretjega predmeta

V šolskem letu 2017/2018 je NPZ iz tretjega predmeta v 9. razredu izvedlo 461 šol. Od teh jih je na vprašanje o prostovoljni izvedbi NPZ iz tretjega predmeta odgovorilo 405 oziroma 87,9 %².

Iz **preglednice 3.1a** je razvidno, da 352 šol od 405 (86,9 %) ni prostovoljno izvedlo NPZ iz nobenega tretjega predmeta, NPZ iz enega tretjega predmeta je prostovoljno izvedlo 18 šol (4,4 %), iz dveh tretjih predmetov 20 šol (4,9 %), iz treh tretjih predmetov 10 šol (2,5 %) in iz štirih tretjih predmetov 5 šol (1,2 %).

Preglednica 3.1a: Prostovoljno izvajanje NPZ po šolah

Število tretjih predmetov	Število šol (2018)	Delež šol (2018)	Delež šol (2017)	Delež šol (2016)	Delež šol (2015)	Delež šol (2014)
0	352	86,9 %	83,3 %	76,3 %	74,3 %	75,4 %
1	18	4,4 %	4,5 %	12,2 %	14,0 %	10,9 %
2	20	4,9 %	6,7 %	6,5 %	5,6 %	8,5 %
3	10	2,5 %	3,8 %	4,8 %	5,1 %	5,2 %
4	5	1,2 %	1,7 %	0,2 %	0,9 %	0,0 %
Skupaj	405	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

² Število ne vključuje šol s programom NIS, ker se je v teh šolah izvajal NPZ iz tretjega predmeta po predmetniku za nižji izobrazbeni standard.

Preglednica 3.1b prikazuje prostovoljno izvajanje NPZ po predmetih, ob teh pa tudi način preverjanja: preizkus znanja v celoti ali samo posamezne naloge iz tega preizkusa.

Preglednica 3.1b: Prostovoljno izvajanje NPZ po predmetih

Predmet	Anketa (število)	Preizkus znanja v celoti	Posamezne naloge	Brez odgovora
Kemija	33	20	9	4
Tehnika in tehnologija	15	7	6	2
Glasbena umetnost	18	7	7	4
Angleščina	29	13	11	5
Nemščina	13	4	6	3
Skupaj	108	51	39	18

Skupno število vseh prostovoljnih izvedb NPZ iz tretjega predmeta je bilo 108; od tega 33 iz kemije, 29 iz angleščine, 18 iz glasbene umetnosti, 15 iz tehnike in tehnologije in 13 iz nemščine.

3.2 Težave pri izvedbi NPZ

V sklopu vprašanj o izvedbi NPZ smo želeli izvedeti, s katerimi težavami se srečujejo organizacije pri izvajanju NPZ. Ravnatelji so v **preglednici 3.2** z vnaprej ponujenimi možnimi odgovori označili vrste težav, ob njih pa so lahko zapisali tudi razloge zanje in predloge za njihovo odpravo.

Preglednica 3.2: Težave pri izvedbi NPZ v šolskem letu 2017/2018

Težave pri izvedbi NPZ	Število	Delež
Dostava/pobiranje gradiva oz. Pošta Slovenije	17	4,0 %
Način pakiranja preizkusov	7	1,6 %
Čas izvedbe NPZ	25	5,9 %
Organizacija prostorov za izvedbo NPZ	24	5,6 %
Nadzorni učitelji	13	3,1 %
Organizacija pouka med izvedbo NPZ	20	4,7 %
Motivacija učencev za NPZ	84	19,7 %
Motivacija učiteljev za NPZ	14	3,3 %
Odnos staršev do NPZ	35	8,2 %
Vrednotenje NPZ	20	4,7 %
Drugo	11	2,6 %

Razlogi za težave pri izvedbi NPZ in predlogi za njihovo odpravo so prikazani v nadaljevanju.

Ravnatelji so največ težav pri izvedbi NPZ zaznali zaradi slabše motivacije učencev za NPZ (leta 2018: 19,7 %; leta 2017: 17,4 %; leta 2016: 23,9 %; leta 2015: 25,2 %. Razloge zanjo

pripisujejo temu, da učenci v NPZ ne vidijo smisla (ne jemljejo ga resno, ker se dosežki ne upoštevajo nikjer in zato nimajo nobenega vpliva, večina jih je že vpisanih v srednje šole, povratna informacija pa jim ne pomeni ničesar). Za povečanje motivacije učencev predlagajo, da naj NPZ pridobi na veljavi; dosežki naj se zapišejo v spričevalo oziroma upoštevajo pri šolski oceni ali pri vpisu na srednje šole.

Slabšo motivacijo učiteljev za NPZ, ki jo v letošnjem letu izpostavlja manj ravnateljev kot v preteklih letih (leta 2018: 3,3 %; leta 2017: 4,4 %), najpogosteje povezujejo s tem, da NPZ nima nobene veljave. Posamezni ravnatelji navajajo, da so v precepu med odnosom učencev do NPZ in pričakovanji staršev, da je NPZ dodatno delo, ki je motnja v pouku in bi lahko bilo organizirano drugače (npr. standardizirani preizkusi, dosegljivi na spletu), učitelji so navkljub trudu odvisni od motivacije učencev, učitelji morajo napraviti analizo dosežkov NPZ (predlog je, naj to pripravi Ric). Za izboljšanje ravnatelji predlagajo, naj dosežki NPZ v bodoče pridobijo na pomenu.

Težavo z odnosom staršev do NPZ, ki smo jo v letu 2018 prvič vključili v vprašalnik, zaznava 35 ravnateljev (8,2 %). Od teh jih večina ugotavlja, da se starši za NPZ ne zanimajo, ker v njem ne vidijo smisla. S tem povezujejo tudi prisotnost staršev na vpogledih, ki je zelo nizka. Nekateri ravnatelji opažajo, da starši povezujejo dosežke NPZ s kakovostjo dela na šoli; če so dosežki pod državnim povprečjem, starši menijo, da je šola slaba in prav tako učitelji. V teh primerih ravnatelji predlagajo, naj starše o namenu NPZ obveščajo višji organi oziroma naj se izda publikacija, ki naj v nekaj stavkih staršem pojasni, da NPZ niso namenjeni primerjavam učiteljev določenega predmeta.

Pri vrednotenju NPZ so bile težave raznolike (leta 2018: 4,7 %; leta 2017: 6,4 %). Več je bilo vsebinskih kakor tehničnih, posamezno je običajno izpostavil en ravnatelj. Tehnične so povezane z razvrščanjem učiteljev za ocenjevanje preizkusov (npr. učiteljica, ki je bila prijavljena za vrednotenje v 6. razredu, je bila predstavljena v 9. razred, zato so preizkuse 6. razreda vrednotile učiteljice razrednega pouka, ki v 6. razredu ne poučujejo). Dva ravnatelja sta predlagala, naj Ric ne menja učiteljev, ki jih določi šola, druga dva, naj učitelji razrednega pouka ne vrednotijo preizkusov NPZ, in en, naj učitelji razrednega pouka vrednotijo preizkuse NPZ vsako drugo leto. Ravnatelji pogosteje omenjajo vsebinske težave pri vrednotenju, kot npr. nestrinjanje z navodili za vrednotenje (predlog je upoštevanje strokovnosti in avtonomnosti učitelja), problematična se jim zdi neobjektivnost vrednotenja (nedoslednost in površnost, merila za vrednotenje ne upoštevajo vseh odgovorov, ki jih zapišejo učenci), učenci nalog niso rešili, ker vsebina še ni bila obravnavana med poukom. Posamične težave so bile: neprofesionalen odnos pomočnikov glavnega ocenjevalca do učiteljev ocenjevalcev, neprimeren čas za vrednotenje (izvedba NPZ naj se premakne v čas pred majem).

Letos je čas izvedbe NPZ predstavljal večjo težavo kakor lani (leta 2018: 5,9 %; leta 2017: 1,8 %) predvsem zaradi prvega dneva pisanja NPZ v petek 4. 5., ko je bilo veliko učencev odsotnih zaradi podaljšanih prvomajskih praznikov. Težavo je izpostavilo 21 ravnateljev; med temi jih je več predlagalo prvi dan pisanja NPZ v začetku tedna po prvomajskih praznikih, dva pa konec aprila. Dva ravnatelja sta izpostavila neustrezen čas pisanja, ker se ta ne ujema s pričetkom pouka na šoli. Posamično izpostavljeni težavi sta bili: časovno neustrezno

izvajanje NPZ ob koncu 9. razreda, ki ne omogoča napredka v znanju učencev (predlog je ob koncu 8. ali v začetku 9. razreda) ter neustrezno izvajanje NPZ v maju zaradi drugih aktivnosti na šoli v tem obdobju (predlog je marec ali april).

Organizacija prostorov za izvedbo NPZ je bila največkrat motena (leta 2018: 5,6 %; leta 2017: 4,4 %) zaradi pomanjkanja prostorov, predvsem zaradi velikega števila učencev s posebnimi potrebami, ki so bili razporejeni v veliko število skupin, kar je bil tudi glavni razlog za premajhno število nadzornih učiteljev (leta 2018: 3,1 %; leta 2017: 3,0 %). Za odpravo težav so trije ravnatelji predlagali, naj se omogoči združevanje teh učencev v iste skupine oz. v isti prostor, en ravnatelj, da prilagoditve za posamezne učence niso smiselne, drugi, naj bodo pogoji pisanja za vse učence enaki (s prilagoditvami ali brez), tretji, naj učenci s prilagoditvami pišejo v istem prostoru kot ostali, četrti je predlagal drugačne prilagoditve učencev, peti, naj bo sistem za izdajanje odločb strožji, in šesti, naj učenci s posebnimi potrebami skupaj rešujejo standardizirane preizkuse. Razen tega je več ravnateljev manjših šol izpostavilo prostorsko stisko; en je predlagal avtonomijo šole pri urejanju prostora, drugemu se obeta prizidek, in tretji, naj se NPZ za 6. in 9. razred ne izvajata sočasno.

Organizacija pouka med izvedbo NPZ je bila motena (leta 2018: 4,7 %; leta 2017: 4,1 %) zaradi pomanjkanja prostorov in učiteljev (veliko jih je bilo v nadzoru), večjega števila učencev s posebnimi potrebami ter bolniških odsotnosti. Več ravnateljev je težavo reševalo z organizacijo dejavnosti izven šole, pri nekaterih je odpadel pouk, posamezni pa so predlagali, naj pouk poteka po končanem NPZ iz določenega predmeta, naj se uskladijo vnaprej znani termini različnih institucij (npr. Ric, MIZŠ in MOL), NPZ za 6. in 9. razred naj se izvajata ob različnih terminih, določi naj se dan brez ure (kadar se NPZ ne ujema s pričetkom pouka na šoli), uvede naj se sprejemne izpite v srednje šole.

Največ težav s Pošto Slovenije (leta 2018: 4,0 %; leta 2017: 1,6 %) je bilo povezanih s pobiranjem gradiva; v osmih primerih je Pošta pozabila prevzeti gradivo – šole so jo zato morale klicati, v treh primerih pa na šolo ni prišla pravočasno. Posamične težave so bile: Pošta ni želela izročiti gradiva tajnici, čeprav je ta imela podpisano pooblastilo za prevzem gradiva, gradivo je bilo poškodovano, vrečka z gradivom je bila poškodovana, vrečk za pobiranje gradiva je bilo premalo.

Težave pri načinu pakiranja preizkusov (leta 2018: 1,6 %; leta 2017: 2,3 %) so bile premajhno število vrečk za vračanje gradiva na dveh šolah (predlog je, naj bo število vrečk vezano na normativ 15 učencev v skupini), posamezna pakiranja za učence s posebnimi potrebami (predlog je skupno pakiranje), preveč vrečk za vračanje gradiva za učence s posebnimi potrebami, raztrgane vrečke, zmečkane šifre v vrečki, pri vseh predmetih je bilo poslanih preveč preizkusov za 6. razred. Dva ravnatelja ugotavljata, da je pakiranje predrago in prezapleteno; en predlaga e-dostavo (podobno kot pri tekmovanju Kenguru v organizaciji DMFA), drugi pa, da naj bodo naloge dostopne prek spleta.

Težava je bila tudi izvajanje zvočnega posnetka pri angleščini in glasbeni umetnosti, kjer je ta prenehal delovati. En ravnatelj je zapisal, da težavo predstavlja tudi obravnavanje dosežkov NPZ na občinskem svetu, kjer svetniki zahtevajo razlago, zakaj so dosežki šole pri NPZ pod državnim povprečjem.

3.3 Specifične težave pri izvedbi NPZ

Specifične težave pri izvedbi NPZ se v vprašalniku navezujejo na izvedbo NPZ za učence s posebnimi potrebami (UPP), učence v prilagojenem programu z nižjim izobrazbenim standardom (NIS) in odrasle (**preglednica 3.3**).

Preglednica 3.3: Specifične težave pri izvedbi NPZ v šolskem letu 2017/2018

Specifične težave pri izvedbi NPZ	Število	Delež
Učenci s posebnimi potrebami (UPP)	29	6,8 %
Učenci v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom (NIS)	2	0,5 %
Odrasli	2	0,5 %

Največ specifičnih težav pri izvedbi NPZ je bilo povezanih z učenci UPP (leta 2018: 6,8 %; leta 2017: 7,8 %), najpogostejši razlogi za težave pa so bili: veliko učencev s posebnimi potrebami, kar pomeni pomanjkanje prostorov in nadzornih učiteljev in posledično zapletena organizacija pouka za ostale učence – ravnatelji predlagajo, naj bo omogočeno prilagodljivejše združevanje učencev v skupine (npr. združevanje učencev s posebnimi potrebami v eno skupino, združevanje učencev brez posebnih potreb z učenci s posebnimi potrebami v eno skupino), en ravnatelj predlaga skupno reševanje standardiziranih preizkusov, drug pa, naj se ukine NPZ za učence s posebnimi potrebami. En ravnatelj opozarja na (pre)več dostavljenih vrečk (za enega učenca ena vrečka) in predlaga, da se na šolo dostavi ena skupna vrečka za vse učence s posebnimi potrebami. Trije ravnatelji so izpostavili težavo pri izvajanju NPZ z bralcem (navodila za bralca pri matematiki so bila premalo jasna, v odločbi za učenca je prilagoditev »branje teksta«, ki se pri NPZ iz angleščine ni upoštevala, učenec z bralcem je želel imeti pri branju več pomoči, kot je bilo dovoljeno). Posamezne težave so bile: preizkusi niso bili natisnjeni na rumeni podlagi, kar ni v skladu z odločbami, učenec je bil premeščen v bolnišnično šolo, s čimer je šola pravočasno seznanila Ric. Dva ravnatelja predlagata celovito prenovo sistema za določanje prilagoditev (strožji sistem z manj prilagoditvami).

Težavo pri izvedbi za učence NIS je izpostavil en ravnatelj, ki je zapisal, da dodatne prilagoditve za učence NIS niso bile mogoče, kar naj bo v prihodnje izvedljivo.

Težavo z odraslimi sta opisala dva ravnatelja; prvi je izpostavil neudeležbo odraslih, drugi pa, da je odrasli želel opravljati NPZ na nekdanji osnovni šoli, ki mu tega ni omogočila. Predlagal je, naj se v takih primerih odraslemu omogoči opravljanje NPZ v zavodu za odrasle.

4 E-vrednotenje preizkusov znanja

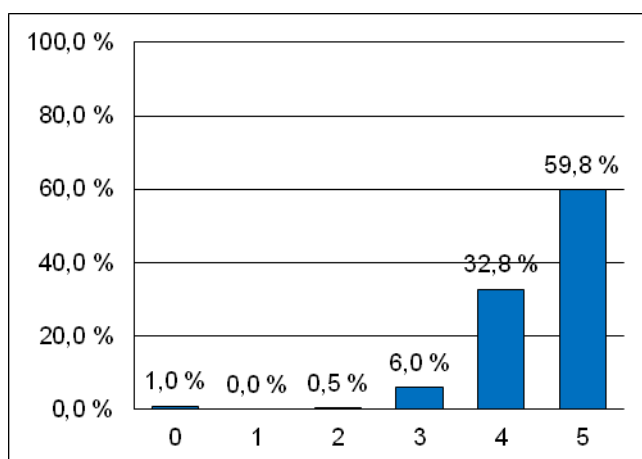
Analizirali smo odgovore tistih šol, na katerih se je v šolskem letu 2017/2018 izvajalo e-vrednotenje v 6. in/ali 9. razredu in so odgovorile na vprašanja o e-vrednotenju (403 šole od 460 šol z e-vrednotenjem oziroma 87,6 %).

Informiranje in usposobljenost za e-vrednotenje

Informiranje in usposobljenost za e-vrednotenje so ravnatelji vrednotili z ocenami od 1 (nezadostno) do 5 (odlično) oziroma so izbrali 0, kadar ju niso mogli oceniti (vprašanja od 4.1.1 do 4.1.3). Porazdelitve ocen v odstotnih točkah prikazujejo preglednice in grafi, izračunana pa je tudi povprečna ocena.

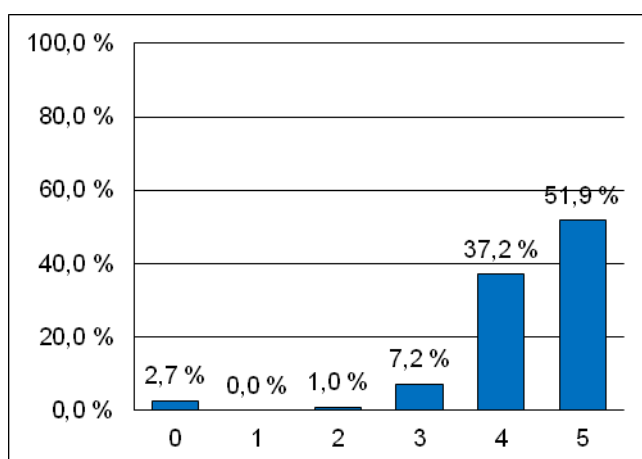
Preglednica 4.1.1 in slika 4.1.1: Informacije, ki ste jih o e-vrednotenju prejeli z Rica

Ocena	4.1.1 (število)	4.1.1 (delež)
0	4	1,0 %
1	0	0,0 %
2	2	0,5 %
3	24	6,0 %
4	132	32,8 %
5	241	59,8 %
Število	403	100,0 %
Povp. ocena	4,5	

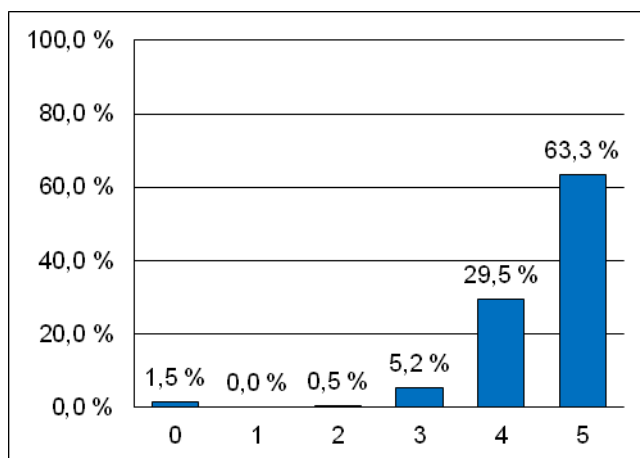
Preglednica 4.1.2 in slika 4.1.2: Gradivo o kakovosti e-vrednotenja učiteljev

Ocena	4.1.2 (število)	4.1.2 (delež)
0	11	2,7 %
1	0	0,0 %
2	4	1,0 %
3	29	7,2 %
4	150	37,2 %
5	209	51,9 %
Število	403	100,0 %
Povp. ocena	4,4	

Preglednica 4.1.3 in slika 4.1.3: Gradivo, objavljeno na eRicu

Ocena	4.1.3 (število)	4.1.3 (delež)
0	6	1,5 %
1	0	0,0 %
2	2	0,5 %
3	21	5,2 %
4	119	29,5 %
5	255	63,3 %
Število	403	100,0 %
Povp. ocena	4,6	

Ravnatelji so lahko zapisali tudi svoje mnenje, težave ali pozitivne izkušnje v zvezi z informiranjem in usposobljenostjo za e-vrednotenje (38 ravnateljev). Zaradi raznolikosti odgovorov so vsi objavljeni v celoti (**preglednica 4.2**).

Preglednica 4.2: DODATNI KOMENTAR – druga mnenja, težave ali pozitivne izkušnje v zvezi z informiranjem in usposobljenostjo za e-vrednotenje

4.2 DODATNI KOMENTAR (38 odgovorov)
Dobro informiranje vseh.
E-vrednotenje je velika izboljšava!
Gradivo bi moralo biti dosegljivo tudi v obliki, primerni za urejanje, da bi učitelj lažje in hitreje napisal poročilo o analizi. Gradiva, ki jih učitelji ocenjevalci potrebujejo za poročilo o analizi NPZ, naj bodo objavljena tudi na eRicu za učitelje. Sedaj so na eRicu in jih ravnatelj ali pomočnik prepošiljajo učiteljem, kar je dodatno nepotrebno delo.
Informiranje je potekalo pravočasno in razumljivo.
Informiranje je potekalo zelo korektno in pravočasno.
Informiranje poteka dobro.
Informiranje poteka korektno, prejmemo vse potrebne informacije za e-vrednotenje.
Ko se ocenjevalci privadijo sistemu, nimajo težav ali pripomb.
Letos je bilo veliko ugovorov na ocenjevanje zaradi nepopravljenih oz. neovrednotenih rešitev kljub pravilnosti rešenih nalog. Veliko je napak popravilcev.
Letošnje poskusno nacionalno preverjanje znanja za učence tretjih razredov je bilo pozitivna izkušnja.
Na Ricu so svoje delo odlično opravili.
Na spletni strani eRica se dodajajo nove vsebine in vstopna stran z glavnim menijem postaja zelo nepregledna. Potrebno bi bilo prenoviti celotno stran. Npr. nesmiselno je, da so analize NPZ (torej vsi podatki o rezultatih) v spodnjem meniju, rezultati po učencih pa edini v zgornjem meniju. Pomembne vsebine v določenem obdobju (v skladu s koledarjem), bi lahko bile posebej izpostavljene na vhodni strani ipd. Skratka, na spletno stran se dodaja nove vsebine, manjka pa skladno s tem prilagajanje informacijske arhitekture strani.
Ni bilo informacije o izobraževanju e-pomočnikov.
Nimam pripomb (2-krat).

4.2 DODATNI KOMENTAR (38 odgovorov)
Nismo imeli težav.
Novi program za vrednotenje NPZ nam je zelo všeč, saj ste odpravili pomanjkljivosti s kompatibilnostjo med brskalniki.
O vsem smo bili obveščeni pravočasno.
Opozorila Rica o novostih pri e-vrednotenju so prišla zelo prav.
Poteka nemoteno.
Pozitivno.
Pravočasno – po načrtu.
Prejmemo vse potrebne informacije.
Prepočasna odzivnost na vprašanja popraviljalcev, zadolženemu za področje matematike.
Preveč napak pri vrednotenju NPZ.
Preveč napak se pojavlja pri popraviljalcih. Primer: 26 ugovorov pri enem predmetu, vsi so bili rešeni v korist učenca.
Pri nas teče odlično in brez kakršnekoli panike in stresov.
Pri slovenščini je bilo veliko pripomb in ugovorov. Bolj doreči smiselne odgovore.
Rada bi napisala pozitivne izkušnje. 1. Vsakič, ko pokličemo, se nekdo takoj odzove in je pripravljen pomagati. 2. Razumevanje specifik in izrednih dogodkov, na katere se odzovete in rešujete po najboljših močeh (izpad elektrike, izredni dogodek na šoli).
Težav ni bilo. Učitelji so vestno in v roku opravili svoje delo.
Učitelji so se pritoževali, češ da se išče neznanje – glede na to, kaj se je upoštevalo kot pravilni odgovor.
Usposabljanje za e-vrednotenje v obliki konkretnega seminarja naj se izvaja še naprej 1-krat letno.
V merilih za e-vrednotenje pri slovenščini je bilo kar nekaj slovničnih in pravopisnih napak, na katere so me opozorile učiteljice slovenščine. To je seveda nedopustno.
Večina učiteljev se je udeležila usposabljanja za e-vrednotenje. Na šoli smo izvedli interno usposabljanje za prenos informacij.
Vem, da so vsi dobro informirani in da ne potrebujejo dodatnih razlag.
Vse v redu.
Zastarela in okorna spletna stran.
Že tri leta opozarjam, da dostop do e-Rica ni prilagojen za različne brskalnike in osnovne šole!

E-vrednotenje s programom RM Assessor

Ravnatelje smo spraševali, za kakšno organizacijo e-vrednotenja so se odločili na šolah (**preglednica 4.3**).

Preglednica 4.3: Za kakšno organizacijo e-vrednotenja preizkusov ste se odločili na šoli?

Organizacija e-vrednotenja preizkusov na šoli	Število	Delež
Učitelji istega predmeta so z vrednotenjem pričeli skupaj v šoli, nato so vrednotili samostojno v šoli.	65	16,1 %
Učitelji istega predmeta so z vrednotenjem pričeli skupaj v šoli, nato so vrednotili samostojno doma.	169	41,9 %
Učitelji istega predmeta so vse preizkuse ovrednotili skupaj v šoli.	10	2,5 %
Učitelji istega predmeta so vse preizkuse ovrednotili samostojno v šoli.	37	9,2 %
Učitelji istega predmeta so vse preizkuse ovrednotili samostojno doma.	91	22,6 %
Drugo.	31	7,7 %
Skupaj	403	100,0 %

Tisti, ki so izbrali *Drugo* (31 ravnatelj), so najpogosteje zapisali, da so učitelji uporabljali kombinacijo zgoraj naštetih možnosti. Pogost odgovor je bil tudi, da so se o načinu vrednotenja odločali samostojno. Drugi so zapisali, da imajo na šoli samo enega učitelja za posamezni predmet in vsak je uporabil svoj način.

Ravnatelje šol, na katerih je večina učiteljev izvajala e-vrednotenje doma, smo spraševali po razlogih za tak način vrednotenja (**preglednica 4.4**).

Preglednica 4.4: Izvedba e-vrednotenja doma

Kraj za e-vrednotenje	Število	Delež
Učitelji so vrednotili doma, čeprav so imeli možnost vrednotenja v šoli.	241	93,1 %
Učitelji so vrednotili doma, ker niso imeli možnosti vrednotenja v šoli.	9	3,5 %
Drugo.	9	3,5 %
Skupaj	259	100,0 %

Tisti, ki so izbrali *Drugo* (9 ravnatelj), so najpogosteje zapisali, da si je vsak učitelj sam izbral, kje in kdaj bo vrednotil, oziroma da so učitelji vrednotili v šoli in doma.

Vpogledi in poizvedbe

Preglednica 4.5 prikazuje število in delež organizacij, ki so imele težave pri izvedbi vpogledov v preizkuse znanja.

Preglednica 4.5: Ali ste imeli težave pri izvedbi vpogledov v preizkuse znanja?

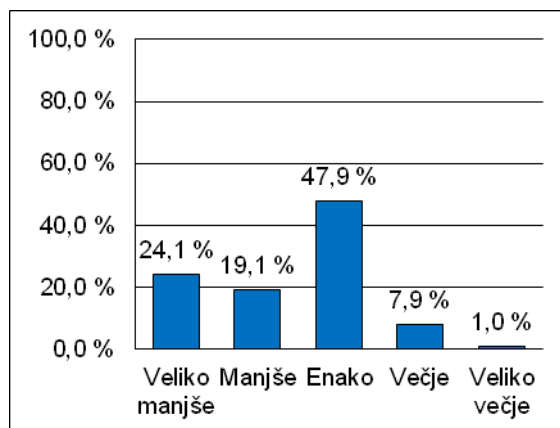
Težave pri izvedbi vpogledov	Število	Delež
Da.	12	3,0 %
Ne.	391	97,0 %
Skupaj	403	100,0 %

Večina ravnateljev je odgovorila, da niso imeli težav z izvedbo (leta 2018: 97,0 %; leta 2017: 97,5 %), 3,0 % pa jih je odgovorilo, da so težave imeli, najpogosteje zato, ker učenci s seboj niso prinesli šifer, zaradi majhnih računalniških učilnic, premajhnega števila računalnikov, vpogledi so vplivali na organizacijo dela na šoli in učenci za vpogleda niso kazali interesa.

Ravnatelje smo tudi spraševali, kako ocenjujejo postopek vpogledov v elektronski obliki v primerjavi z izvedbo v preteklih letih (**vprašanje 4.6**). V preteklih letih so se vpogledi izvajali na šolah (ob prisotnosti staršev). Primerjave letošnjega s preteklimi leti so ravnatelji ocenjevali na petstopenjski lestvici, porazdelitve odgovorov pa v nadaljevanju prikazujejo preglednice in grafi.

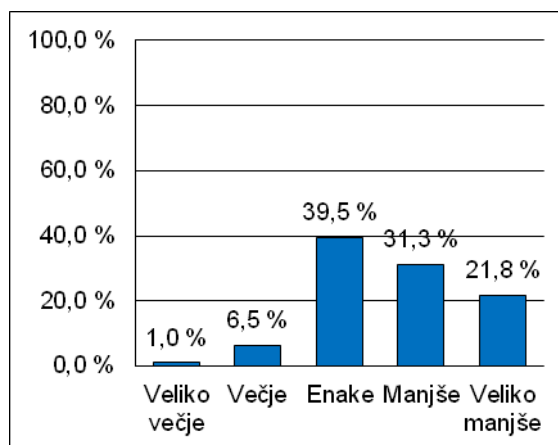
Preglednica 4.6 A in slika 4.6 A: Sodelovanje staršev v postopku vpogledov v preizkuse znanja na šoli

Ocena	4.6 A (število)	4.6 A (delež)
Veliko manjše	97	24,1 %
Manjše	77	19,1 %
Enako	193	47,9 %
Večje	32	7,9 %
Veliko večje	4	1,0 %
Skupaj	403	100,0 %

Preglednica 4.6 B in slika 4.6 B: Težave pri organizaciji vpogledov v preizkuse znanja na šoli

Ocena	4.6 B (število)	4.6 B (delež)
Veliko večje	4	1,0 %
Večje	26	6,5 %
Enake	159	39,5 %
Manjše	126	31,3 %
Veliko manjše	88	21,8 %
Skupaj	403	100,0 %

Zanimalo nas je tudi, ali so imele šole dovolj časa za izvedbo vpogledov in posredovanje podatkov za poizvedbe (**preglednici 4.7 in 4.8**).

Preglednica 4.7: Ali ste imeli dovolj časa za izvedbo vpogledov?

Čas za izvedbo vpogledov	Število	Delež
Da.	392	97,3 %
Ne.	11	2,7 %
Skupaj	403	100,0 %

Preglednica 4.8: Ali ste imeli dovolj časa za posredovanje podatkov za poizvedbe?

Čas za posredovanje podatkov za poizvedbe	Število	Delež
Da.	398	98,8 %
Ne.	5	1,2 %
Skupaj	405	100,0 %

Najpogostejši razlogi za pomanjkanje časa za izvedbo vpogledov in posredovanje podatkov za poizvedbe so bili: večje število učencev in zato premalo računalnikov in računalniških učilnic, odsotnosti učiteljev, v tem času na šolah intenzivno potekajo tudi druge šolske dejavnosti (npr. tabori). Nekateri ugotavljajo, da se pri vrednotenju pojavljajo napake, časa za kakovosten pregled preizkusov pa je premalo, zato za vpoglede predlagajo več časa. En ravnatelj predvideva, da navkljub vpisu popravki niso bili poslani na Ric, kasneje (v ponedeljek) po telefonu pa mu je bilo sporočeno, da je čas za poizvedbe potekel.

Zagotavljanje kakovosti med e-vrednotenjem

Ric pripravi za učitelje ocenjevalce podatke o kakovosti njihovega ocenjevanja, ki so dostopni tudi ravnateljem. Večina podatke pregleda (87,1 %; **preglednica 4.9**).

Preglednica 4.9: Ali pregledate podatke o vrednotenju učiteljev ocenjevalcev vaše šole, ki vam jih posreduje Ric?

Pregled podatkov o vrednotenju učiteljev ocenjevalcev na šoli	Število	Delež
Da.	351	87,1 %
Ne.	52	12,9 %
Skupaj	403	100,0 %

Skoraj vsi ravnatelje razumejo dokumente s podatki o vrednotenju učiteljev (popolnoma: 70,7 %, delno: 27,3 %; **preglednica 4.10**).

Preglednica 4.10: Ali so dokumenti s podatki o vrednotenju učiteljev ocenjevalcev razumljivi?

Razumljivost podatkov o vrednotenju učiteljev ocenjevalcev	Število	Delež
Popolnoma.	285	70,7 %
Delno.	110	27,3 %
Ne, niso razumljivi.	8	2,0 %
Skupaj	403	100,0 %

Sintezno poročilo in ukrepe za izboljšanje vrednotenja pripravi 65,8 % ravnateljev (**preglednica 4.11**).

Preglednica 4.11: Ali na podlagi podatkov o vrednotenju učiteljev ocenjevalcev vaše šole in razgovorov z učitelji pripravite sintezno poročilo in ukrepe za izboljšanje vrednotenja?

Priprava sinteznega poročila in ukrepi za izboljšanje vrednotenja	Število	Delež
Da.	265	65,8 %
Ne.	138	34,2 %
Skupaj	403	100,0 %

Tisti, ki sinteznega poročila ne pripravijo, odgovarjajo, da tega do sedaj še niso delali iz naslednjih razlogov: učitelji so vrednotili dobro, so zanesljivi in natančni, pri vrednotenju ni bilo težav in napak, število napak se je zmanjšalo, napake se pojavljajo samo pri novih ocenjevalcih, izkušeni jih ne delajo, napake se pojavljajo samo pri odprtih nalogah, ravnatelji tega niso načrtovali, to ni potrebno, to ni v pristojnosti ravnatelja, v tem ne vidijo smisla, pomanjkanje časa, preveč drugih nalog, NPZ nima pomena. Nekaj ravnateljev še ni uspelo pregledati podatkov, vendar jih nameravajo v prihodnje (med počitnicami, jeseni, pri analizi bi potrebovali zunanjo strokovno pomoč). Tretji so odgovarjali, da analizo opravijo učitelji, saj so ti odrasli in dovolj samostojni, sami odgovorni za svoje delo, za svoje delo prejmejo plačilo, vrednotenje zadeva stroko, in ne ravnatelja. Nekateri so zapisali, da so povratne informacije nerazumljive, v šolsko delo ne prinašajo pomembne informacije. Pogosto so odgovarjali, da se o podatkih na šoli pogovarjajo, poročila pa ne napišejo (v aktivih, osebno z

učiteljem, ukrepe za izboljšanje vključujejo v razgovor, učitelje pohvalijo, ustna analiza zadošča). Dva sta bila za ravnatelja imenovana pred kratkim, zato sinteznega poročila še ne poznata.

Druga vprašanja, pripombe ali predloge v zvezi z e-vrednotenjem (**vprašanje 4.12**) je napisalo 18 ravnateljev. Zaradi njihove raznolikosti jih objavljamo v celoti (**preglednica 4.12**).

Preglednica 4.12: Drugi komentarji na NPZ

4.12 Vprašanja ali pripombe v zvezi z e-vrednotenjem (18 odgovorov)
<p>1. PGO – slabo usposobljeni (dva PGO pri istem vprašanju istega predmeta dala dva različna odgovora, od tega je bil en napačen), PGO je učitelju v dilemi svetoval napačen odgovor.</p> <p>2. Premalo natančna moderirana navodila (MN) – tam, kjer so odgovori »po smislu«, npr. pri SLJ MN niso predvidela, da je pravilen odgovor »beseda je tujka«, PGO je učiteljici napisal, da je odgovor napačen, standardizacija ga je štela kot pravilnega.</p> <p>3. Prepočasna odzivnost PGO – učitelja za GUM je PGO potrdil šele v ponedeljek, čeprav je standardizacijo oddal v petek.</p> <p>4. Učitelji predlagajo, da naj se pri vrednotenju naredi/sproti ustvarja baza vprašanj/dilem učiteljev in odgovorov/priporočil PGO, saj bi to učiteljem zelo olajšalo vrednotenje, PGO zmanjšalo delo, hkrati pa bi bilo vrednotenje bolj poenoteno (isto vprašanje = isti odgovor). S tem bi bilo tudi manj ugovorov.</p> <p>5. Menimo, da če se nekdo odloči biti PGO, mora biti pet dni na razpolago do 22.00 na dneve vrednotenja, biti mora strokovno kompetenten (pričakujemo, da bolj kot učitelji), kajti odgovori PGO »vrednotite po svoji presoji« učitelju v dilemi niso v pomoč (potem PGO niso potrebni).</p> <p>6. Pri posameznih PGO pa je problem tudi vljudnost oz. njihov cinizem.</p>
<p>1. Opozoriti ocenjevalce, naj ne umeščajo popravnih znamenj med zapise učencev, ampak na rob.</p> <p>2. TEHNIČNO: prekrivanje komentarjev, saj jih ni mogoče prebrati.</p> <p>3. TEHNIČNO: programska zasnova ne dovoljuje izpuščanja nalog in vračanja nazaj (ocenjevalci bi potrebovali to možnost).</p>
<p>E-vrednotenje je zlasti pri predmetu SLJ preveč zaprto (učenci napišejo odgovore, ki so pravilni, vendar jih rešitve ne upoštevajo).</p>
<p>E-vrednotenje dodatno pomaga učiteljem pri sestavi pisnih nalog in določitvi kriterijev, torej je e-vrednotenje nova možnost za napredek v pripravi pisnih testov. Hvala tudi za to možnost vpogleda, ki mi je bila sicer na začetku malo tuja, sedaj pa zelo dobrodošla.</p>
<p>Imeli smo veliko vpogledov v naloge, predvsem pri SLJ in veliko zadev je bilo popravljenih. Tako se sprašujem o kvaliteti dela učiteljev, ki so popravljali izdelke naše šole.</p>
<p>Imeli smo zelo veliko (pozitivno rešenih) poizvedb.</p>
<p>Ker so dobra in dovolj jasna navodila, učitelji niso izpostavili vprašanj.</p>
<p>Namesto NPZ vzpostavite standardizirane preizkuse za vsak predmet. V vsakem polletju se določi en dan za reševanje teh preizkusov. Ocenjuje jih učitelj, ki jih poučuje. Ocena se vpiše v redovalnico, rezultati pa posredujejo RIC.</p>
<p>Ocenjujemo, da so bili nekateri pomočniki ocenjevalcev premalo ažurni pri potrjevanju ustreznosti učitelja za e-vrednotenje.</p>
<p>Odgovor pod točko 4.10 je nesmiseln glede na odgovor 4.9.</p>
<p>Predlagam, da bi e-vrednotenje izvajali študentje zaključnih letnikov PeF, saj bi na ta način dobili prepotrebne izkušnje in nekaj denarja, ki ga študentom vedno primanjkuje.</p>
<p>Razmisliti o smiselnosti obsega različnih besedil pri SLJ. Za mnoge je obseg besedila razlog za slabšo motivacijo in uspeh pri dosežkih učencev. Čas za celoten preizkus je samo 60 min.</p>

4.12 Vprašanja ali pripombe v zvezi z e-vrednotenjem (18 odgovorov)

To je dodatno delo za učitelje, ki je mizerno vrednoteno. O samem vrednotenju sem že zgoraj zapisala.

Učitelji si želijo, da bi moderirani odgovori bolj odprto zajemali odgovore (več možnosti).

Učiteljice slovenščine in učenci 6. razreda so bili mnenja, da so naloge NPZ za 6. razred preobsežne.

Učitelji so se pritoževali nad slabo pripravljeno moderirano različico (9. razred MAT). Naša šola je prijavila vse učitelje na e-vrednotenje (razen tistih na bolniški). Ostale šole tega še vedno ne počnejo!

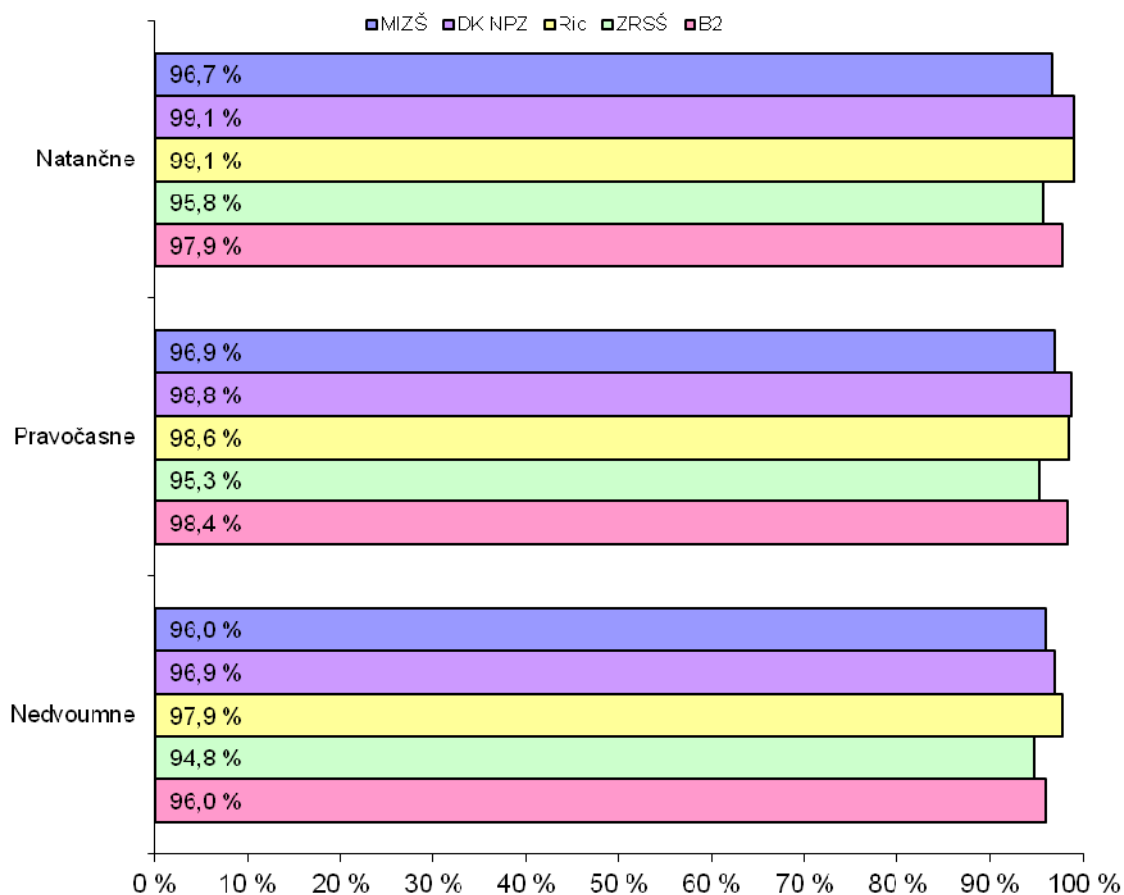
Veliko preveč kompliciranja, stroškov in dela za skoraj nepomembne podatke.

Zakaj je še vedno kar veliko napak pri e-vrednotenju, pa čeprav poleg učitelja pregleduje še PGO?

5 Ocena posredovanih informacij

Informacije (natančnost, pravočasnost, nedvoumnost), kakor jih posredujejo organi in institucije, ki izvajajo NPZ, je ocenilo 426 od 484 šol oziroma 88,0 %. **Slika 5.1** prikazuje delež pozitivnih odgovorov (*Da*) za informacije, posredovane prek MIZŠ, Državne komisije za vodenje NPZ (DK NPZ), Rica, ZRSŠ in podjetja B2.

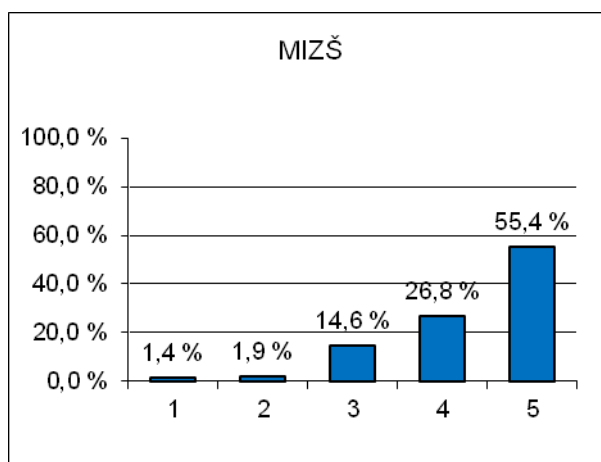
Slika 5.1: Ocena posredovanih informacij (odgovor *Da* v %)

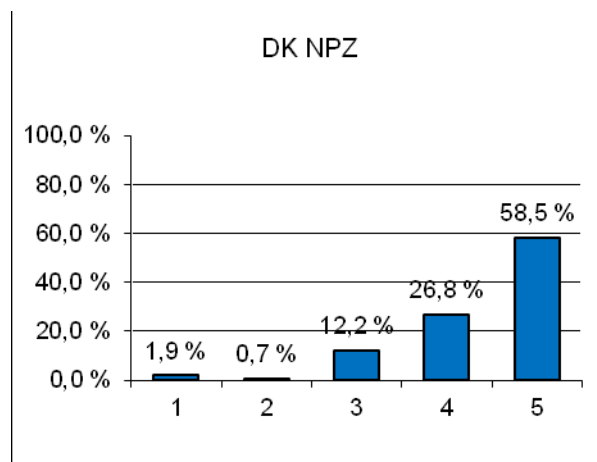
Analiza odgovorov pokaže, da ravnatelji pozitivno ocenjujejo natančnost, pravočasnost in nedvoumnost informacij, posredovanih prek MIZŠ, DK NPZ, Rica, ZRSS in podjetja B2, saj deleži pozitivnih ocen (*Da*) v vseh odgovorih presegajo 94 % (leta 2017: 93 %).

6 Ocena sodelovanja

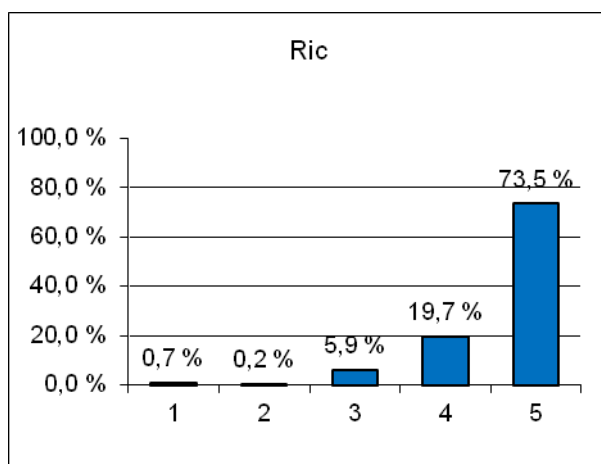
Grafi prikazujejo porazdelitve ocen od 1 do 5 v odstotnih točkah, ki so jih ravnatelji osnovnih šol za sodelovanje dodelili organom in institucijam za vodenje NPZ.

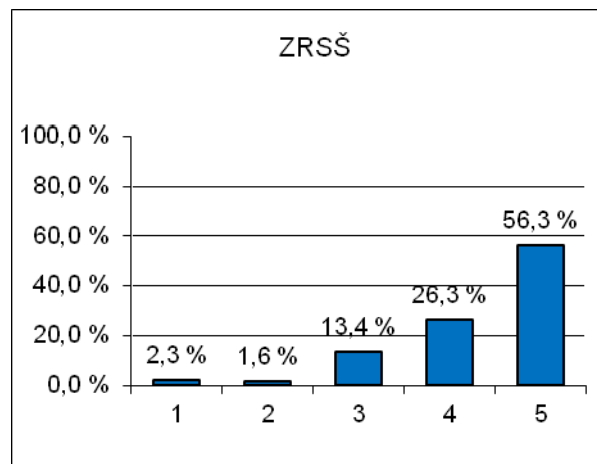
Povprečna ocena je **4,3** (leta 2017: 4,2).

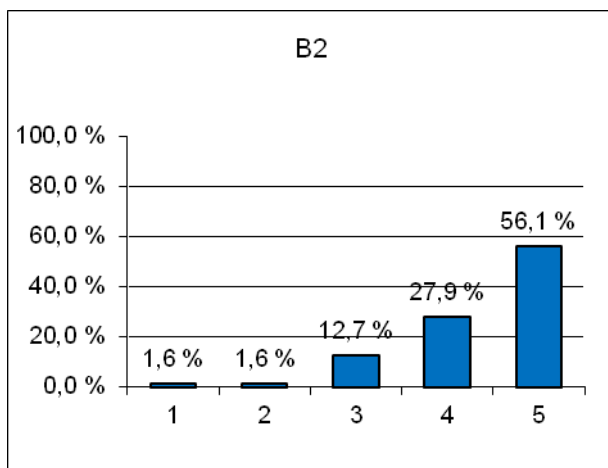
Povprečna ocena je **4,4** (leta 2017: 4,3).

Povprečna ocena je **4,7** (leta 2017: 4,6).

Povprečna ocena je **4,3** (leta 2017: 4,3).

Povprečna ocena je **4,4** (leta 2017: 4,3).

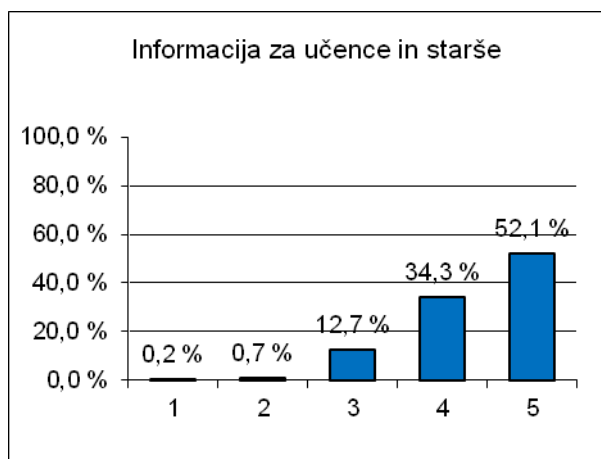
Ravnatelji sodelovanje z organi in institucijami za vodenje NPZ ocenjujejo z visokimi ocenami, najnižja povprečna ocena je 4,3 (pri ocenah od 1 do 5).

Iz frekvence porazdelitve ocen v odstotnih točkah je razvidno, da največ ravnateljev ocenjuje sodelovanje z MIZŠ, DK NPZ, Ricem, ZRSS in podjetjem B2 z oceno 5 (MIZŠ: 55,4 %; DK NPZ: 58,5 %; Ric: 73,5 %; ZRSS: 56,3 %; B2: 56,1 %), ocena 4 je redkejša (MIZŠ: 26,8 %; DK NPZ: 26,8 %; Ric: 19,7 %; ZRSS: 26,3 %; B2: 27,9 %), nižje ocene pa so zastopane v manjšem deležu.

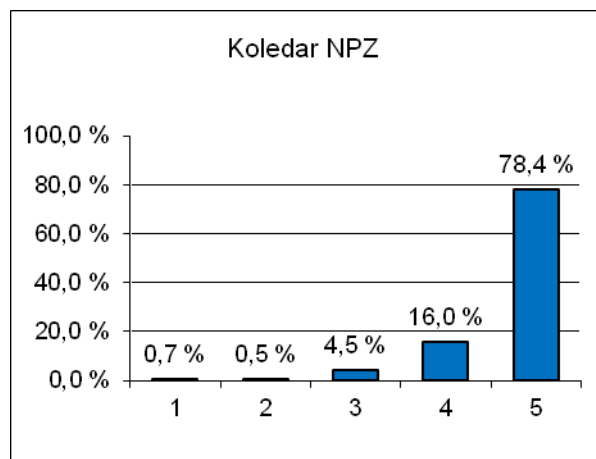
Pripombe oziroma komentarji k sodelovanju so zelo raznoliki, npr. da pripomb nimajo, da je sodelovanje potekalo dobro/odlično/korektno/strokovno/natančno/pravočasno, da so bile informacije pravočasne, jasne, odzivnost hitra, da je (pre)malo sodelovanja, da sodelovanja ni bilo, da ni bilo potrebe po (neposrednem) sodelovanju ipd.

7 Ocena uporabnosti dokumentov in programov za NPZ

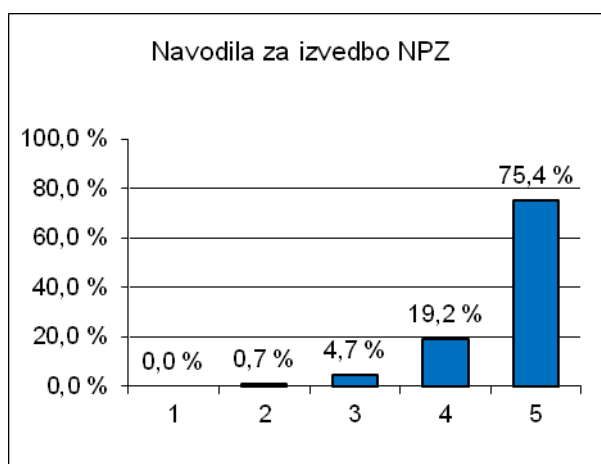
Grafi v odstotnih točkah prikazujejo porazdelitve ocen od 1 do 5, ki so jih ravnatelji dodelili uporabnosti informacij o NPZ.

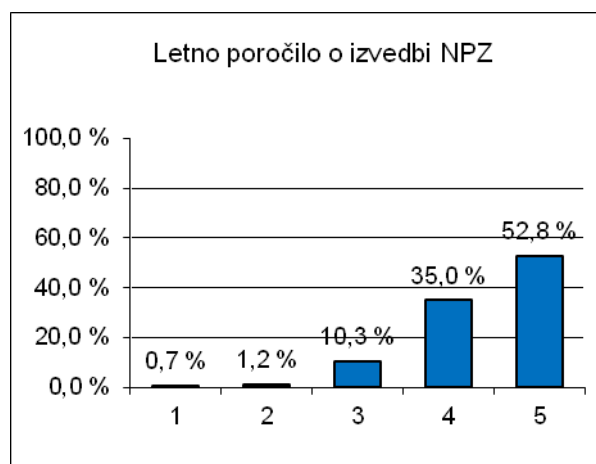
Povprečna ocena je **4,4** (leta 2017: 4,3).

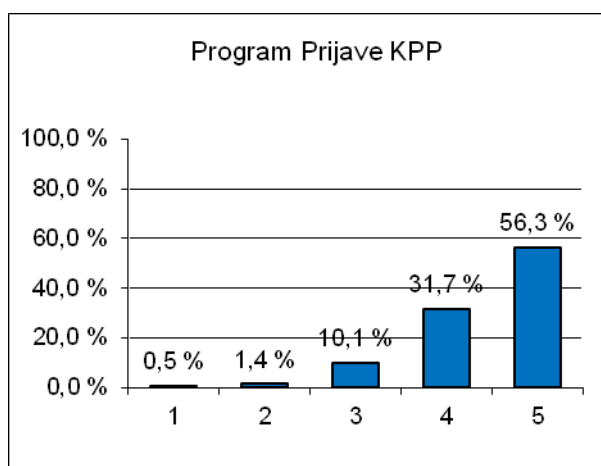
Povprečna ocena je **4,7** (leta 2017: 4,7).

Povprečna ocena je **4,7** (leta 2017: 4,6).

Povprečna ocena je **4,4** (leta 2017: 4,3).

Povprečna ocena je **4,4** (leta 2017: 4,4).

Ugotavljamo, da ravnatelji z najvišjo povprečno oceno vrednotijo uporabnost *Koledarja NPZ* (ocena: 4,7; delež komentarjev: 1,9 %) in uporabnost *Navodil za izvedbo NPZ* (ocena: 4,7; delež komentarjev: 1,6 %), sledijo uporabnost publikacije *Informacije za učence in starše* (ocena: 4,4; delež komentarjev: 1,6 %), uporabnost programa *Prijave KPP* (ocena: 4,4; delež komentarjev: 0,9 %), in uporabnost *Letnega poročila o izvedbi NPZ* (ocena: 4,4; delež komentarjev: 0,7 %).

V nadaljevanju navajamo najpogostejše pripombe oziroma komentarje ravnateljev k uporabnosti informacij o NPZ:

- Mnenja o publikaciji *Informacije za učence in starše* (skupaj 7 od 426 oziroma 1,6 %) so, da starši dobijo z informacijami nekaj splošnih pojasnil in klasičnih motivacijskih ciljev, kaj več pa ne, informacije so uporabne, vendar je interes zanje majhen, starši se za dosežke ne zanimajo, starši preberejo vsebino površno, informacija je dopolnilo ustreznim informacijam na roditeljskih sestankih, ravnatelj prosi za več informacij učencev v programu NIS, saj njihovi starši večkrat izpostavijo, da NPZ za njihove otroke ni smiselna, v informaciji naj bo več poudarka o smislu NPZ za učence, da se ne bo primerjalo šol.
- Komentarji h *Koledarju NPZ* (skupaj 8 od 426 oziroma 1,9 %) so, da je koledar odličen, dober opomnik za pripravo načrta izvedbe na šoli; nepregleden (predvsem za mesec maj in junij), zelo dolg, objavljen bi moral biti prej (zaradi načrtovanja šolskega koledarja), pomembnejši datumi bi lahko bili v elektronski obliki, ki bi se jih vneslo v osebni koledar, lahko bi bil v obliki za urejanje (npr. v wordu).
- Komentarji k *Navodilom za izvedbo NPZ* (skupaj 7 od 426 oziroma 1,6 %) so, da so ta preobsežna in da bi lahko bila preglednejša, vanje naj se doda 5.7 – uvoz dosežkov NPZ v 6. razredu na portal MIZŠ, treba jih je posodobiti. Drugi so zapisali, da so dobra in odlična.
- Komentarji k uporabnosti *Letnega poročila o izvedbi NPZ* (skupaj 3 od 426 oziroma 0,7 %) so, da je v redu, vsebuje podatke, ki jih uporabnik lahko prebere, poročilo se slabo prenaša v druge oblike (word, pages itd.).
- Komentarji k uporabnosti programa *Prijave KPP* (skupaj 4 od 426 oziroma 0,9 %) so si nasprotni: da je program dober oziroma popolnoma neustrezen z vidika uporabniške izkušnje in bi potreboval korenito in celostno spremembo. Eden je zapisal, da je pri menjavi razreda treba program zapreti, drugi pa je predlagal, da naj se program združi z aplikacijo na ministrskem portalu *Učenci in dijaki s posebnimi potrebami*.

Ravnatelje smo spraševali, ali staršem in učencem predstavijo informacije o NPZ, ki so opisane v elektronski publikaciji *Informacije za učence in starše* (**preglednica 7.1.6**), in večina (91,3 %) je to potrdila.

Preglednica 7.1.6: Ali staršem in učencem predstavite informacije o NPZ, ki so predstavljene v elektronski publikaciji *Informacije za učence in starše*?

Predstavitev informacij o NPZ	Število	Delež
Da.	389	91,3 %
Ne.	37	8,7 %
Skupaj	426	100,0 %

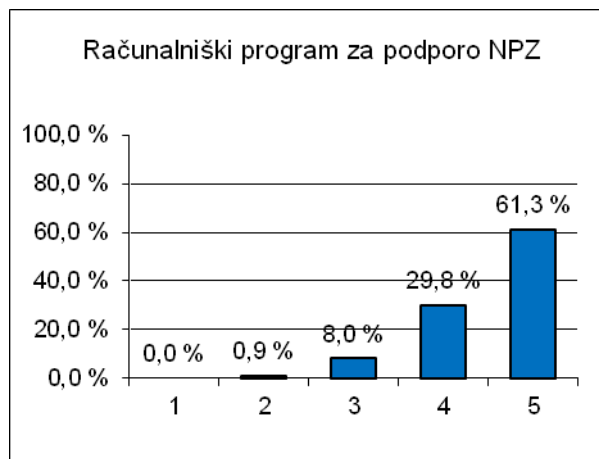
Zanimalo nas je tudi, ali staršem in učencem posredujejo povezavo oziroma jih seznanijo z elektronsko publikacijo *Informacije za učence in starše* (**preglednica 7.1.7**). Večina jih je odgovorila pritrdilno (92,7 %).

Preglednica 7.1.7: Ali staršem in učencem posredujete povezavo oziroma jih seznanite z elektronsko publikacijo *Informacije za učence in starše*?

Seznanitev s publikacijo <i>Informacije za učence in starše</i>	Število	Delež
Da.	395	92,7 %
Ne.	31	7,3 %
Skupaj	426	100,0 %

8 Ocena ustreznosti računalniškega programa za podporo NPZ

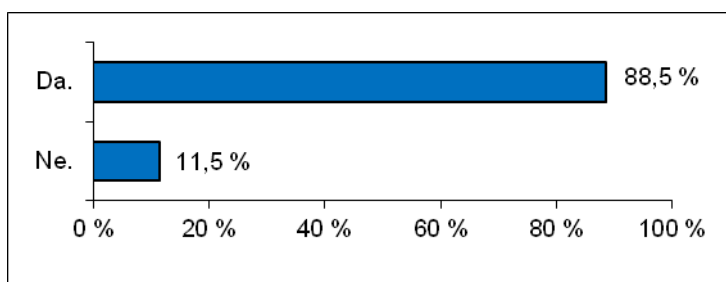
Računalniški program *Prijava na NPZ in Vpis* je za večino ravnateljev ustrezen, saj ga ocenjujejo s povprečno oceno **4,5** (leta 2017: 4,5). Najpogostejši komentarji nanj so (skupaj 15 od 426 oziroma 3,5 %), da je v redu, nepregleden, zastarel in okoren, ne upošteva vseh prilagoditev, premalo natančen, manjka več informacij, treba bi ga bilo posodobiti, pri tiskanju na obrazec nastajajo težave, treba je biti pazljiv pri datumu izpisa (pri skupnih izpisih se nastavi pravilen datum, pri izpisu na spričevalo pa se izpiše datum, ki je vpisan pri vnosu za posameznega učenca).

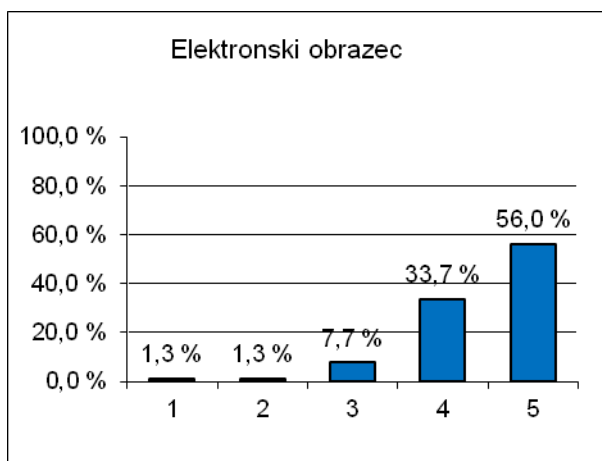
9 Prilagojeno izvajanje NPZ za učence s posebnimi potrebami

Prilagojeno izvajanje NPZ je v šolskem letu 2017/2018 potekalo na 377 šolah, ki so odgovarjale na anketo, oziroma 88,5 % (leta 2017: 91,1 %; leta 2016: 87,6 %; leta 2015: 89,8 %; leta 2014: 91,5 %; leta 2013: 82,3 %; leta 2012: 82,7 %; leta 2011: 84,3 %).

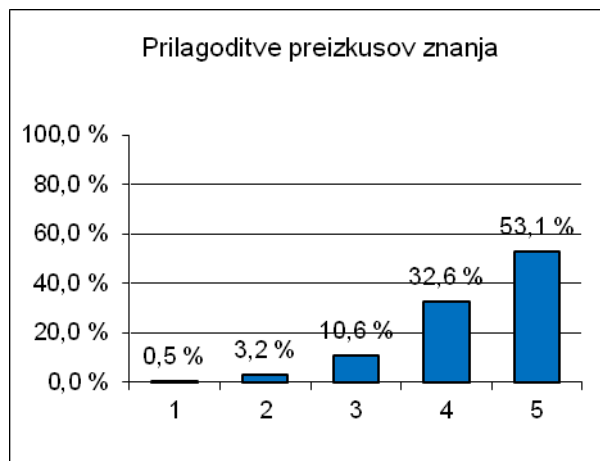
Odgovor	Število	Odstotek
Da.	377	88,5 %
Ne.	49	11,5 %
Skupaj	426	100,0 %

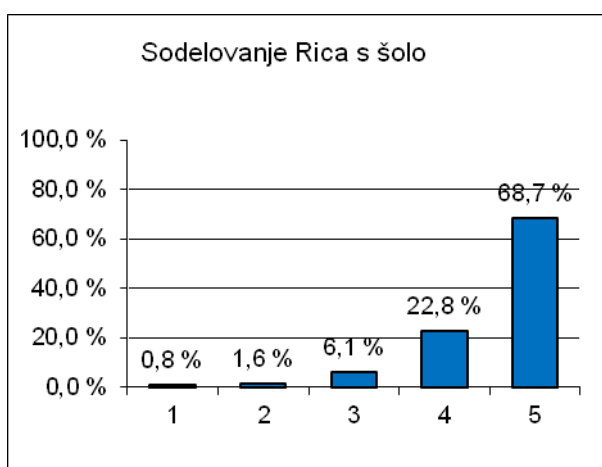
V nadaljevanju so predstavljene porazdelitve ocen za elektronski obrazec za prijavljanje učencev s posebnimi potrebami, za prilagoditve preizkusov znanja ter za sodelovanje Rica in šol pri prilagojenem izvajanju NPZ za učence s posebnimi potrebami.

Povprečna ocena je **4,4** (leta 2017: 4,4).

Povprečna ocena je **4,3** (leta 2017: 4,4).

Povprečna ocena je **4,6** (leta 2017: 4,5).

Ravnatelji pri prilagojenem izvajanju NPZ za učence s posebnimi potrebami tako kot lani z najvišjo povprečno oceno vrednotijo sodelovanje Rica s šolo (ocena: 4,6). Nekoliko nižjo povprečno oceno dodeljujejo elektronskemu obrazcu za prijavljanje učencev s posebnimi potrebami (program *Prijave KPP*; ocena: 4,4) in prilagoditvam preizkusov znanja (ocena: 4,3).

V nadaljevanju navajamo najpogostejše komentarje oziroma predloge ravnateljev:

- Elektronski obrazec (komentarji: 36 od 377 oziroma 9,5 %; predlogi: 9 oziroma 2,4 %): v redu, dober, jasn, enostaven, ustrezen, natančen, primeren, pregleden, lahko bi bil preglednejši, ni prijazen za uporabnika (veliko dela z vnašanjem podatkov, zamudno vnašanje podatkov, skoraj za vsak predmet so enake prilagoditve, ki jih je treba označevati za vsakega posebej), zastarel in okoren, zapleten, neustrezen, neprijazen za uporabnika, vanj ni možno vpisati vseh prilagoditev, navodila glede prilagoditev naj bodo konkretnjša, vnos bolj fleksibilen, obrazec naj se združi za 6. in 9. razred. En ravnatelj je zapisal, da so prijavo učenca na prilagojeno izvajanje opravili na šoli, ki jo je obiskoval pred prihodom v zavod.

- Prilagoditve preizkusov znanja (komentarji: 42 od 377 oziroma 11,1 %; predlogi: 16 oziroma 4,2 %): v redu, dobre, primerne, ustrezne (glede na odločbo), pregledne, verjetno bi bilo mogoče kaj poenostaviti (z vnašanjem podatkov je veliko dela), prilagoditve so neuskrajene z odločbo učenca (prilagoditev v programu naj bo več, omogočeni naj bodo lastni vpisi ob prijavi), preizkusi so vsebinsko preobsežni (preizkus naj bo manj obsežen, predvsem pri slovenščini), manjkajo vsebinske prilagoditve (poudarek naj bo na minimalnih standardih, za učence v zavodih je treba pripraviti druge NPZ), predlagajo več tehničnih prilagoditev: podčrtane, odebeljene besede, deljene preizkuse (možnost razreza), več možnih povečav (povečava z 11 na 18 je ustrezna za slabovidne, za druge je prevelika, večina učencev bi potrebovala manjšo, 14 ali 16), manjkajo barvni listi oz. pastelni listi za dislektike, preizkusi niso natisnjeni na rumeno podlago (zapisano v odločbi), pomoč bralca je zelo omejena (učenci s težjo obliko legastenije potrebujejo več pomoči pri slovenščini, navodila za učitelja bralca naj bodo jasnejša), več možnosti za uporabo pripomočkov, gradiva naj bodo v elektronski obliki. En ravnatelj je zapisal, da ni bilo nobenih prilagoditev za gibalno oviranega učenca, ki skoraj ne more dvigniti rok in zato tudi ne pisati na računalnik.
- Sodelovanje Rica s šolo (komentarji: 27 od 377 oziroma 7,2 %; predlogi: 5 oziroma 1,3 %): dobro, v redu, odlično, ustrezno, tekoče, zaposleni na Ricu so bili dostopni, odzivni, prijazni, ustrezljivi, strokovni (z ustreznimi informacijami), ni bilo (posebnega) sodelovanja, sodelovanje je bilo zadostno.

10 Dodatna informacija o dosežkih učencev šole na NPZ in o kakovosti vrednotenja učiteljev

Z vprašanji od 10.1 do 10.15 v **preglednici 10.1** smo želeli izvedeti, kakšno pozornost namenjajo učitelji dodatni informaciji o dosežkih učencev njihove šole pri NPZ.

Preglednica 10.1: Dodatna informacija o dosežkih pri NPZ

VPRAŠANJE	DA 2018 (število)	NE 2018 (število)	DA 2018 (delež)	DA 2017 (delež)	DA 2016 (delež)	DA 2015 (delež)
10.1 Ali učiteljem posredujete analize o dosežkih učencev vaše šole pri NPZ, ki jih pripravi Ric in so objavljene na spletni strani eRic?	422	4	99,1 %	99,5 %	99,5 %	99,8 %
10.2 Ali učiteljem posredujete rešene in ovrednotene preizkuse njihovih učencev v e-obliki, ki jih potrebujejo za podrobnejšo analizo? NOVO 2018	380	46	89,2 %			
10.3 Ali na šoli analizirate dosežke učencev vaše šole?	424	2	99,5 %	99,1 %	100,0 %	99,6 %
10.4 Ali pri pripravi analize dosežkov NPZ sodelujejo vsi učitelji predmeta, ki se preverja?	398	28	93,4 %	93,3 %	96,6 %	96,2 %
10.5 Ali na šoli opravite analizo o razhajanjih med pričakovanim in doseženim znanjem pri NPZ in poskušate poiskati vzroke za razhajanja?	389	37	91,3 %	88,8 %	88,8 %	90,9 %
10.6 Ali na šoli opravite primerjalno analizo dosežkov učencev 6. in 9. razreda iste generacije?	355	71	83,3 %	80,5 %	78,2 %	73,3 %
10.7 Ali na šoli opravite primerjavo dosežkov pri NPZ po letih?	350	76	82,2 %	76,4 %	80,3 %	77,7 %
10.8 Ali analizo dosežkov pri NPZ predstavite učiteljskemu zboru na šoli?	418	8	98,1 %	98,2 %	99,1 %	98,7 %
10.9 Ali analizo dosežkov pri NPZ predstavite svetu staršev?	383	43	89,9 %	91,7 %	90,6 %	90,0 %
10.10 Ali analizo dosežkov pri NPZ predstavite staršem učencev, ki so se udeležili NPZ?	225	201	52,8 %	49,8 %	53,7 %	59,5 %
10.11 Ali je analiza dosežkov učencev pri NPZ del procesa samoevalvacije na šoli?	366	60	85,9 %	82,3 %	85,1 %	84,4 %
10.12 Ali ste opravili analizo kakovosti vrednotenja učiteljev z vaše šole?	197	229	46,2 %	41,3 %	28,7 %	27,6 %
10.13 Ali ugotovitve o dosežkih učencev pri NPZ upoštevate pri načrtovanju dela učiteljev za naslednja šolska leta?	377	49	88,5 %	89,2 %	87,6 %	87,8 %
10.14 Ali ugotovitve o dosežkih učencev pri NPZ umeščate v <i>LDN</i> in <i>Razvojni načrt šole</i> ?	369	57	86,6 %	83,7 %	83,3 %	84,2 %
10.15 Ali pripravite sintezno poročilo o analizi dosežkov učencev vaše šole pri NPZ?	366	60	85,9 %	79,6 %	81,2 %	81,7 %

Ravnatelje, ki so odgovorili, da pripravijo sintezno poročilo o analizi dosežkov učencev svoje šole (**vprišanje 10.15**; 366 ravnateljev), smo vprašali, kaj sintezno poročilo zajema. Med sedmimi ponujenimi vsebinami so lahko izbrali eno ali več možnosti (**preglednica 10.2**), obenem pa so lahko zapisali tudi druge odgovore.

V letu 2018 je aktivnosti, ki so povezane z dodatno informacijo pri NPZ, izvajalo približno enako število šol kakor v letu 2017. Sintežno poročilo (10.15) o analizi dosežkov učencev šole največkrat zajema primerjavo dosežkov učencev šole z dosežki na državni ravni (83,6 %), ukrepe za izboljšanje doseženega znanja pri NPZ v prihodnje (75,4 %), navedbo vzrokov za razhajanja med pričakovanim in doseženim znanjem (65,5 %), poglobljeno opisno (vsebinsko) analizo doseganja ciljev/standardov za šolo/razred (63,1 %), primerjalno analizo dosežkov učencev 6. in 9. razreda iste generacije (60,1 %), analizo razhajanj med pričakovanim in doseženim znanjem (54,2 %) in primerjalno analizo dosežkov po letih (48,6 %). Nekatere šole analizirajo tudi povezanost s šolskimi ocenami in dosežke učencev s posebnimi potrebami glede na učence brez posebnih potreb. Posamezni odgovori so: primerjalne analize dosežkov med oddelki/učnimi skupinami, spolu, posameznikih in po učni snovi, iskanje dodatnih razlogov za dosežek pri NPZ (socialno okolje, obisk knjižnice, število knjig doma, korelacija spodbud od doma ipd.), priprava poročila razrednika o delu v oddelku, obiskovanju dodatnega in dopolnilnega pouka, učencih s posebnimi potrebami, nadarjenih učencih in ostalih specifikah, ki so povezane z dosežki NPZ.

Preglednica 10.2: Kaj zajema sintezno poročilo o analizi dosežkov učencev?

ODGOVOR (vprišanje 10.16)	Število 2018	Delež 2018	Delež 2017	Delež 2016	Delež 2015
Primerjavo dosežkov učencev šole z dosežki na državni ravni.	356	83,6 %	75,7 %	77,8 %	76,8 %
Poglobljeno opisno (vsebinsko) analizo o doseganju ciljev/standardov za šolo/razred.	269	63,1 %	60,1 %	58,7 %	54,1 %
Analizo o razhajanjih med pričakovanim in doseženim znanjem pri NPZ.	231	54,2 %	46,3 %	47,2 %	41,9 %
Navedbo vzrokov za razhajanja med pričakovanim in doseženim znanjem pri NPZ.	279	65,5 %	57,1 %	56,9 %	54,8 %
Ukrepe za izboljšanje doseženega znanja pri NPZ v prihodnje.	321	75,4 %	70,6 %	70,6 %	68,8 %
Primerjalno analizo dosežkov učencev 6. in 9. razreda iste generacije.	256	60,1 %	51,8 %	52,3 %	46,1 %
Primerjalno analizo dosežkov pri NPZ po letih.	207	48,6 %	43,6 %	47,2 %	42,5 %

Predstavljeni so tudi drugi komentarji na NPZ (46 komentarjev), ki so jih lahko zapisali ravnatelji. Zaradi raznolikosti so objavljeni v celoti (**preglednica 11**).

Preglednica 11: Drugi komentarji na NPZ

11. KOMENTARJI (46 odgovorov)
Aktiv matematikov smatra, da je bil test odličen!
Čas po prvomajskih počitnicah je neprimeren. NPZ naj se izvede konec aprila ali konec maja.
Dosežek naj bo ovrednoten.
Dosežki med različnimi OŠPP niso primerljivi, saj je NPZ prostovoljen. Šole s kombiniranim poukom imamo bistveno slabše izhodišče.
Naša šola je s prilagojenim programom. Intelektualna struktura učencev je skozi leta zelo različna in temu primerni so tudi dosežki NPZ. Sama in učiteljski zbor se večkrat sprašujemo o smotrnosti izvajanja NPZ. Za izvajanje se odločamo skoraj vsako leto, da dobimo nek globalen pogled na osvojeno znanje, vendar je na naših šolah to širši problem.
Izvedba NPZ je že utečen proces. Analiza NPZ pa bolj ali manj vpliva le na delo in počutje učiteljev, ki pričakujejo, da bodo učenci pokazali svoje znanje po svojih najboljših močeh. Rezultati so odvisni od tega, kaj učencem pomeni NPZ – zelo visoki rezultati motiviranih in izredno nizki nemotiviranih, ki jih je bistveno več. Povprečje NPZ v 9. razredu nima nobenega smisla, saj le redki učenci potrebujejo rezultat za vpis v srednjo šolo. Bolje bi ga bilo prenesti v 8. razred, kjer naj bo tudi ocenjen, srednje šole pa naj uvedejo sprejemne izpite.
Kot se pogovarjamo že nekaj let, bi morali rezultate NPZ upoštevati pri zaključni oceni predmeta pri NPZ. Tudi srednje šole, na katere se učenci vpisujejo, naj na vpogled zahtevajo vsaj zaključno spričevalo.
Kot takšen je NPZ preživel. Dajte mu večjo veljavo, ker drugače bo stanje vsako leto slabše in je žal NPZ samo »orodje« za primerjanje oz. rangiranje šol.
Morda bi bilo bolje in lažje, če bi izvajanje NPZ zamaknili na 1 mesec prej. Zaključek leta od prvomajskih dalje je zelo natrpan ...
Na vprašanja 10 smo odgovorili z NE, ker je bil na NPZ prijavljen le en udeleženec, ki pa se NPZ preizkusov ni udeležil, tako da rezultatov ne bomo predstavljali, analizirali in vrednotili.
Način poskusnega preverjanja v 3. razredu je bistveno boljši (deljenje v manjše skupine ni bilo potrebno). Število nalog pri slovenščini je preobsežno.
Nepotrebno v taki obliki. Potrebno ga je ukiniti. Za samoevalvacijo ni potrebnega celotnega ustroja NPZ (sploh ne v taki obliki).
NPZ bi moral imeti večjo težo. Učenci ne pokažejo resnosti pri reševanju nalog in zato kar pri precejšnjem številu rezultati niso pokazatelji resničnega znanja učencev. Če bi resneje jemali NPZ, bi bili tudi rezultati realnejši, posledično pa tudi primerjava z rezultati na državni ravni.
NPZ je ena od najbolj dodelanih dejavnosti, jasna navodila za pripravo, izvedbo, vrednotenje ... Tudi v bodoče si želim takšno organizacijo, ki nam na šoli olajša delo in omogoči nemoteno izvedbo. Hvala.
NPZ in neenakost položaja osnovnih šol po Sloveniji (posebne potrebe, število predmetov ...).
NPZ na OŠPP so po mojem mnenju popolnoma nepotrebni!
NPZ so narejeni na standardih za otroke, ki jim je slovenščina materni jezik. Težava je z učenci, ki so priseljeni med šolanjem in veliko navodil ne razumejo, čeprav bi mogoče znali rešiti naloge.
NPZ je treba dati težo – ali ocena ali omejitev vpisa.
Osmislite NPZ. Učenci ga ne jemljejo resno, starši pa še manj.

11. KOMENTARJI (46 odgovorov)

Predlagam, da se odpre širša strokovna debata o pomenu, smislu in vrednosti NPZ, kot tudi, kako bi lahko učence bolj motivirali za NPZ in kako naj bi NPZ vplival na uspeh oz. napredovanje učencev.

Prav težko je spremljati vsako leto enake pobude s strani ravnateljev in neodzivnost nanje.

Pogrešam povezavo NPZ z realnostjo. Posamezni učenci so nemotivirani za reševanje, ker pač NPZ nima nikakršnega vpliva na karkoli. Zgolj povratna informacija ni dovolj visoka motivacija. Konec koncev država namenja veliko denarja za organizacijo in izvedbo NPZ, rezultati pa so pogosto nerealni. Posnemati bi veljalo države, kjer je koncept nacionalnih izpitov dodelan in osmišljen. V razmislek. Lep pozdrav.

NPZ, kot je trenutno zastavljen, je za šolo nefunkcionalen in nepotreben. Šola od izvajanja NPZ nima nič razen veliko nepotrebnega kompliciranja, ki gre na škodo otrok. Pouk za 9. razred je tista dva tedna praktično ustavljen. Učenci ne morajo pridobiti drugih ocen, in to v času, ki je za 9. razred še posebej najprimernejši za zaključek šolskega leta. Prav tako se ne strinjamo, da učenci 9. razreda po NPZ na tisti dan ne smejo imeti pouka. Učitelji pa so pod ukazi z vrha primorani spustiti vse iz rok, kar je njihova osnovna zadolžitev in za kar so primarno usposobljeni ter tudi plačani, ter morajo biti v službi preverjanja znanj, s katerimi se sploh ne strinjajo. Uspeh na NPZ še zdaleč ni merilo uspeha šole, je zgolj ena izmed informacij. Dokazano je, da standardizirani testi uničujejo ustvarjalnost, usmerjajo učne načrte in končno privedejo do ideje, da se poučuje samo še za teste. Na naši šoli se s tem ne strinjamo in zato prav velike pozornosti NPZ ne posvečamo. Vsako leto jih tako mi kot tudi učenci resno in korektno izvedemo in to je vse. Na samem vrednotenju NPZ pa je bilo mojim kolegom s strani snovalcev preizkusov (konkretno pri angleščini) jasno in glasno rečeno, da se na NPZ išče, »kaj je tisto, česar učenci še ne znajo«. Ponovno sporočam, da je tak način preverjanja znanja za šole že prazgodovina in da smo že dolgo v 21. stoletju, v katerem šteje znanje, in ne neznanje. Očitno do snovalcev preizkusov tak način razmišljanja še ni prišel. Katastrofalno je namreč, da je slovensko povprečje pri vseh predmetih med 40–50 %, kar v prevodu ocen pomeni 1 do 2. V pedagoških krogih velja, da je ob takem rezultatu nekaj narobe s testom, ne pa s testiranci. Zaradi tega se v šolah vedno znova sprašujemo, kdo komu želi dokazovati kaj ... Verjetno nesposobnost? Koga pa? Učencev, ki so pri šolskem delu uspešni, vestni, delavni, ki napredujejo tako, kot je za njihovo starost smiselno, ki verjamejo, da nekaj znajo in zmorejo, dokler ne odpišejo NPZ preizkusov? Morda učiteljem? Vodstvu šol? Ne vem. Vprašajmo se iskreno. Čemu to zares počnemo? Čemu vpeljujemo ta nesmisel še v 3. razrede, ko pa na primer Finska (s katero se tako zelo radi primerjamo) opušča standardizirano testiranje in ga pred 14 (morda celo 16) letom sploh ni? Če potegnemo črto pod vsem tem. NPZ je v sedanji obliki nesmiseln, nepotreben, izvajan ob najbolj nepravem trenutku šolskega leta in vsekakor ni namenjen ne šolam in ne učencem.

Preverjanje iz kemije so učenci večinoma zaključili zelo hitro (max 30 minut). Pri preverjanju slovenščine v 6. razredu niso imeli dovolj prostora za odgovore.

Za organizacijo NPZ je vložena veliko truda, ki bi moral biti s strani namestnika NPZ ustrezno vrednoten. Prav tako pogljobljena analiza rezultatov.

Pri preizkusih je na koncu preveč praznih strani – z zmanjšanjem bi privarčevali pri sredstvih in varovanju okolja. Ena vreča za vračanje gradiva je bila izredno umazana. Ker dostava gradiva ni brezplačna, naj se Pošta Slovenije potruži in vreče opere.

Pri nalogi iz tehnike in tehnologije se je zahtevalo ravnilo, vendar ga ni bilo med dovoljenimi pripomočki.

Pripravljalce nalog je treba opozoriti, da je pri slovenščini bistveno preveč teksta, ki učencem vzame za branje preveč časa, namesto da bi reševali naloge.

Prosimo, da upoštevate naše predloge za vrednotenje NPZ (razpored učiteljev po razredih).

Realizirati predloge, ki se že več let pojavljajo glede NPZ, da bi le-ti dobili večjo težo oz. vrednost za učence, učitelje in starše. Poenostaviti postopke izvajanja NPZ v organizacijskem smislu. Opredeliti organizacijo pouka zaradi izvedbe NPZ pri učencih s posebnimi potrebami (angleščina, glasba). Opredeliti postopke ravnanja v primerih, ko gre za nenadno poškodbo učenca (dodatna organizacija pisarja, prostora, zakompliciran postopek prijave prek programa KPP idr.)

Rezultat NPZ za posameznega učenca bi moral biti del zaključne ocene.

11. KOMENTARJI (46 odgovorov)

Rezultati NPZ bi morali imeti tudi širši pomen, da bi se (nekaterim) učencem zdelo pomembno vlagati lasten napor v delo in boljši rezultat. Notranje motivacije žal ni mogoče vzpodbuditi pri vseh učencih. In težave so s priseljenimi, ki prvo in drugo leto še ne znajo slovenskega jezika, zato pa ne razumejo vsebine.

Sinteza dosežkov je predstavljena tako na učiteljski konferenci kot tudi v poročilu šole na Svetu zavoda in na Svetu staršev. Vendar ker smo majhna šola na samem obrobju in z velikim številom socialno (in izobrazbeno) šibkejših družin, večje motivacije za izboljšanje rezultatov na NPZ s strani staršev in učencev, ne zasledimo. Obenem se spopadamo tudi z močjo jezikovne posebnosti (veliko hrvatizmov, domač govor), ki kljub projektom v šoli vplivajo na bralno pismenost otrok. Pomen NPZ vidijo predvsem posamezni starši. Nedopustno pa je primerjanje kakovosti šol samo na podlagi dosežkov pri NPZ, kar je negativno sprejeto tako pri starših kot pri strokovnih delavcih šole (pojavljanje lestvic v javnosti), saj so rezultati NPZ lahko pogojeni tudi generacijsko, predvsem pa statistično niso sprejemljivi glede na majhen vzorec otrok v posamezni generaciji (v 6. razredu jih je letos NPZ opravljalo samo 10).

Skrajni čas je, da postane NPZ obvezen oz. del zaključne ocene.

Testi niso prilagojeni našim učencem na zavodu in ne omogočajo, da pokažejo svoje znanje.

Tiskanje dosežka NPZ na list – iz programa.

Učenci povedo, da imajo iz leta v leto manj časa za reševanje. Skratka, da jim zmanjka časa, povedo. Zdi se, kot da delajo počasneje, nekateri pa bolj previdno ali bolj poglobljeno. Lp

Učitelji prilagajajo pouk NPZ.

Ugotavljamo, da vsako leto izboljšujete sistem vrednotenja NPZ ter se odzivite na predloge iz šol. Želimo si uspešnega sodelovanja tudi v prihodnjih letih.

Ugotovitve analize dosežkov pri NPZ vključujemo v ukrepe za prihodnje leto pri učencih bodočega sedmega razreda. Žal so devetošolci odšli v srednje šole in je vse delo pri interpretaciji posameznega učenca samo sebi namen. NPZ bi moral biti v osmem, in ne v devetem razredu.

V analizi na ravni države pogrešam podatek, koliko učencev z odločbami ni opravljalo NPZ, saj vsi vemo, da na nekaterih šolah ti učenci na dan NPZ ostanejo doma. Zato še enkrat predlagam, da naj postane NPZ pogoj za vpis na srednjo šolo, tako kot imajo to urejeno v Srbiji.

V obvestilu o dosežkih, ki ga prejme učenec, bi ob njegovem dosežku za razumevanje rezultata moralo biti zapisano tudi državno povprečje.

Veliko dela za slabo ciljno usmerjenost in s tem povezano motivacijo učencev do preverjanja. Od učencev zahtevamo resen pristop, nimajo pa fokusiranega cilja, zakaj naj bi to počeli. Vzrok so ocene, ki so postale osnovno vodilo uspešnosti v šoli, znanje je pa nekje zelo zadaj.

Vsako leto imam isti komentar – skrajšani testi za učence s posebnimi potrebami, za katere naj se naredi drugačna skupna analiza.

Že tolikokrat zapisano. Ta način NPZ je okoren, organizacijsko nepotreben, prekompliciran in manj v koraku s časom, rezultati žal namenjeni sami sebi.

Že več let opažamo, da učencem zmanjka časa pri pisanju matematike. Pri tretjem predmetu v 9. razredu pa običajno zaključijo že po dobrih 30 minutah. Morda bi lahko bili v bodoče sestavljavci nalog bolj pozorni na količino nalog.

POVZETEK

Na anketo za ravnatelje osnovnih šol je odgovarjalo 426 ravnateljev, to je 88 % ravnateljev vseh izobraževalnih ustanov (484), ki so v šolskem letu 2017/2018 izvajale NPZ v 6. in/ali 9. razredu. Po regijah se deleži sodelujočih v anketnem vprašalniku gibljejo od najmanj 80 % (Savinjska regija) do največ 100 % (Koroška, Zasavska in Goriška regija).

Stališča ravnateljev do NPZ. Večina ravnateljev upošteva dosežke NPZ pri načrtovanju prihodnjega dela (91,3 %; odgovora *Zelo se strinjam.* / *Strinjam se.*). Nekoliko manjšemu številu ravnateljev se zdi NPZ smiseln in koristen, ker daje učencu in učitelju dodatno informacijo o znanju učenca (90,4 %), hkrati pa menijo, da bi moral imeti dosežek učenca pri NPZ večjo veljavo (87,1 %). Več kakor 80 % jih meni, da so izobraževanja o analizah dosežkov in o vrednotenju NPZ, ki jih pripravlja Ric, za učitelje koristna (85,2 %) in da daje NPZ učiteljem dodatne informacije o kakovosti njihovega dela (82,2 %). Več kakor 70 % se jih strinja s trditvami, da NPZ vpliva na izboljšavo dela na šoli (77,5 %), odkriva šibka oziroma močna področja v znanju učencev, predpisanem z učnimi načrti (75,6 %; 73,9 %), manj kakor 70 % pa, da je NPZ vplival na izboljšanje kakovosti poučevanja (69,0 %) in na izboljšanje kakovosti ocenjevanja pri pouku (59,9 %).

Prostovoljno izvajanje NPZ iz tretjega predmeta. Osnovne šole imajo možnost, da poleg tretjega predmeta, ki ga minister določi za NPZ na njihovi šoli, po končanem preverjanju prostovoljno izvedejo NPZ tudi iz drugih tretjih predmetov. Med 461 šolami, ki so v šolskem letu 2017/18 izvajale NPZ iz tretjega predmeta v 9. razredu, jih je na anketo odgovorilo 405 (87,9 %). Od teh jih NPZ iz tretjega predmeta ni prostovoljno izvedlo 352 (86,9 %; leta 2017: 83,3 %), 53 šol pa je to možnost izkoristilo: NPZ iz enega tretjega predmeta je prostovoljno izvedlo 18 šol, iz dveh tretjih predmetov 20 šol, iz treh tretjih predmetov 10 šol in iz štirih tretjih predmetov 5 šol. Skupno število vseh prostovoljnih izvedb NPZ iz tretjega predmeta je bilo 108 (leta 2017: 151); od tega 33 iz kemije, 29 iz angleščine, 18 iz glasbene umetnosti, 15 iz tehnike in tehnologije in 13 iz nemščine. Šole so ga izvajale na dva načina: s preizkusom znanja v celoti ali samo s posameznimi nalogami iz preizkusa.

Težave pri izvedbi NPZ. Ravnatelji so največ težav pri izvedbi NPZ zaznali zaradi slabše motivacije učencev za NPZ (leta 2018: 19,7 %; leta 2017: 17,4 %; leta 2016: 23,9 %; leta 2015: 25,2 %). Razloge zanjo pripisujejo temu, da učenci v NPZ ne vidijo smisla (ne jemljejo ga resno, ker se dosežki ne upoštevajo nikjer in zato nimajo nobenega vpliva, večina jih je že vpisanih v srednje šole, povratna informacija pa jim ne pomeni ničesar). Za povečanje motivacije učencev predlagajo, da naj NPZ pridobi na veljavi; dosežki naj se zapišejo v spričevalo oziroma upoštevajo pri šolski oceni ali pri vpisu na srednje šole.

Slabšo motivacijo učiteljev za NPZ, ki jo v letošnjem letu izpostavlja manj ravnateljev kot v preteklih letih (leta 2018: 3,3 %; leta 2017: 4,4 %), najpogosteje povezujejo s tem, da NPZ nima nobene veljave. Posamezni ravnatelji navajajo, da so v precepu med odnosom učencev do NPZ in pričakovanji staršev, da je NPZ dodatno delo, ki je motnja v pouku in bi lahko bilo organizirano drugače (npr. standardizirani preizkusi, dosegljivi na spletu), učitelji so navkljub trudu odvisni od motivacije učencev, učitelji morajo napraviti analizo dosežkov

NPZ (predlog je, naj to pripravi Ric). Za izboljšanje ravnatelji predlagajo, naj dosežki NPZ v bodoče pridobijo na pomenu.

Težavo z odnosom staršev do NPZ, ki smo jo v letu 2018 prvič vključili v vprašalnik, zaznava 35 ravnateljev (8,2 %). Od teh jih večina ugotavlja, da se starši za NPZ ne zanimajo, ker v njem ne vidijo smisla. S tem povezujejo tudi prisotnost staršev na vpogledih, ki je zelo nizka. Nekateri ravnatelji opažajo, da starši povezujejo dosežke NPZ s kakovostjo dela na šoli; v primeru, da so dosežki pod državnim povprečjem, starši menijo, da je šola slaba in prav tako učitelji. V teh primerih ravnatelji predlagajo, naj starše o namenu NPZ obveščajo višji organi oziroma naj se izda publikacija, ki naj v nekaj stavkih staršem pojasni, da NPZ niso namenjeni primerjavam učiteljev določenega predmeta.

Pri vrednotenju NPZ so bile težave raznolike (leta 2018: 4,7 %; leta 2017: 6,4 %). Več je bilo vsebinskih kakor tehničnih, posamezno je običajno izpostavil en ravnatelj. Tehnične so povezane z razvrščanjem učiteljev za ocenjevanje preizkusov (npr. učiteljica, ki je bila prijavljena za vrednotenje v 6. razredu, je bila predstavljena v 9. razred, zato so preizkuse 6. razreda vrednotile učiteljice razrednega pouka, ki v 6. razredu ne poučujejo). Dva ravnatelja sta predlagala, naj Ric ne menja učiteljev, ki jih določi šola, druga dva, naj učitelji razrednega pouka ne vrednotijo preizkusov NPZ, in en, naj učitelji razrednega pouka vrednotijo preizkuse NPZ vsako drugo leto. Ravnatelji pogosteje omenjajo vsebinske težave pri vrednotenju, kot npr. nestrinjanje z navodili za vrednotenje (predlog je upoštevanje strokovnosti in avtonomnosti učitelja), problematična se jim zdi neobjektivnost vrednotenja (nedoslednost in površnost, merila za vrednotenje ne upoštevajo vseh odgovorov, ki jih zapišejo učenci), učenci nalog niso rešili, ker vsebina še ni bila obravnavana med poukom. Posamične težave so bile: neprofesionalen odnos pomočnikov glavnega ocenjevalca do učiteljev ocenjevalcev, neprimeren čas za vrednotenje (izvedba NPZ naj se premakne v čas pred majem).

Letos je čas izvedbe NPZ predstavljal večjo težavo kakor lani (leta 2018: 5,9 %; leta 2017: 1,8 %) predvsem zaradi prvega dneva pisanja NPZ v petek 4. 5., ko je bilo veliko učencev odsotnih zaradi podaljšanih prvomajskih praznikov. Težavo je izpostavilo 21 ravnateljev; med temi jih je več predlagalo prvi dan pisanja NPZ v začetku tedna po prvomajskih praznikih, dva pa konec aprila. Dva ravnatelja sta izpostavila neustrezen čas pisanja, ker se ta ne ujema s pričetkom pouka na šoli. Posamično izpostavljeni težavi sta bili: časovno neustrezno izvajanje NPZ ob koncu 9. razreda, ki ne omogoča napredka v znanju učencev (predlog je ob koncu 8. ali v začetku 9. razreda) ter neustrezno izvajanje NPZ v maju zaradi drugih aktivnosti na šoli v tem obdobju (predlog je marec ali april).

Organizacija prostorov za izvedbo NPZ je bila motena (leta 2018: 5,6 %; leta 2017: 4,4 %) največkrat zaradi pomanjkanja prostorov, predvsem zaradi velikega števila učencev s posebnimi potrebami, ki so bili razporejeni v veliko število skupin, kar je bil tudi glavni razlog za premajhno število nadzornih učiteljev (leta 2018: 3,1 %; leta 2017: 3,0 %). Za odpravo težav so trije ravnatelji predlagali, naj se omogoči združevanje teh učencev v iste skupine oz. v isti prostor, en ravnatelj meni, da prilagoditve za posamezne učence niso smiselne, drugi je predlagal, naj bodo pogoji pisanja za vse učence enaki (s prilagoditvami ali brez), tretji, naj učenci s prilagoditvami pišejo v istem prostoru kot ostali, četrti je predlagal drugačne

prilagoditve učencev, peti, naj bo sistem za izdajanje odločb strožji, in šesti, naj učenci s posebnimi potrebami skupaj rešujejo standardizirane preizkuse. Razen tega je več ravnateljev manjših šol izpostavilo prostorsko stisko; en je predlagal avtonomijo šole pri urejanju prostora, drugemu se obeta prizidek, tretji je predlagal, naj se NPZ za 6. in 9. razred ne izvajata sočasno.

Organizacija pouka med izvedbo NPZ je bila motena (leta 2018: 4,7 %; leta 2017: 4,1 %) zaradi pomanjkanja prostorov in učiteljev (veliko jih je bilo v nadzoru), večjega števila učencev s posebnimi potrebami ter bolniških odsotnosti. Več ravnateljev je reševalo težavo z organizacijo dejavnosti izven šole, pri nekaterih je odpadel pouk, posamezni pa so predlagali, naj pouk poteka po končanem NPZ iz določenega predmeta, naj se uskladijo vnaprej znani termini različnih institucij (npr. Ric, MIZŠ in MOL), NPZ za 6. in 9. razred naj se izvajata ob različnih terminih, določi naj se dan brez ure (kadar se NPZ ne ujema s pričetkom pouka na šoli), uvedejo naj se sprejemni izpiti v srednje šole.

Največ težav s Pošto Slovenije (leta 2018: 4,0 %; leta 2017: 1,6 %) je bilo povezanih s pobiranjem gradiva; v osmih primerih je Pošta pozabila prevzeti gradivo – šole so jo zato morale klicati, v treh primerih pa na šolo ni prišla pravočasno. Posamične težave so bile: Pošta ni želela izročiti gradiva tajnici, čeprav je ta imela podpisano pooblastilo za prevzem gradiva, gradivo je bilo poškodovano, vrečka z gradivom je bila poškodovana, vrečk za pobiranje gradiva je bilo premalo.

Težave pri načinu pakiranja preizkusov (leta 2018: 1,6 %; leta 2017: 2,3 %) so bile premajhno število vrečk za vračanje gradiva na dveh šolah (predlog je, naj bo število vrečk vezano na normativ 15 učencev v skupini), posamezna pakiranja za učence s posebnimi potrebami (predlog je skupno pakiranje), preveč vrečk za vračanje gradiva za učence s posebnimi potrebami, raztrgane vrečke, zmečkane šifre v vrečki, pri vseh predmetih je bilo poslanih preveč preizkusov za 6. razred. Dva ravnatelja ugotavljata, da je pakiranje predrago in prezapleteno; en predlaga e-dostavo (podobno kot pri tekmovanju Kenguru v organizaciji DMFA), drugi pa, da naj bodo naloge dostopne prek spleta.

Težava je bila tudi izvajanje zvočnega posnetka pri angleščini in glasbeni umetnosti, kjer je ta prenehal delovati. En ravnatelj je zapisal, da težavo predstavlja tudi obravnavanje dosežkov NPZ na občinskem svetu, kjer svetniki zahtevajo razlago, zakaj so dosežki šole pri NPZ pod državnim povprečjem.

Največ specifičnih težav pri izvedbi NPZ je bilo povezanih z učenci UPP (leta 2018: 6,8 %; leta 2017: 7,8 %), najpogostejši razlogi za težave pa so bili: veliko učencev s posebnimi potrebami, kar pomeni pomanjkanje prostorov in nadzornih učiteljev in posledično zapletena organizacija pouka za ostale učence – ravnatelji predlagajo, naj bo omogočeno prilagodljivejše združevanje učencev v skupine (npr. združevanje učencev s posebnimi potrebami v eno skupino, združevanje učencev brez posebnih potreb z učenci s posebnimi potrebami v eno skupino), en ravnatelj predlaga skupno reševanje standardiziranih preizkusov, drug pa, naj se ukine NPZ za učence s posebnimi potrebami. En ravnatelj opozarja na (pre)več dostavljenih vrečk (za enega učenca ena vrečka) in predlaga, da se na šolo dostavi ena skupna vrečka za vse učence s posebnimi potrebami. Trije ravnatelji so

izpostavili težavo pri izvajanju NPZ z bralcem (navodila za bralca pri matematiki so bila premalo jasna, v odločbi za učenca je prilagoditev »branje teksta«, ki se pri NPZ iz angleščine ni upoštevala, učenec z bralcem je želel imeti pri branju več pomoči, kot je bilo dovoljeno). Posamezne težave so bile: preizkusi niso bili natisnjeni na rumeni podlagi, kar ni v skladu z odločbami, učenec je bil premeščen v bolnišnično šolo, s čimer je šola pravočasno seznanila Ric. Dva ravnatelja predlagata celovito prenovo sistema za določanje prilagoditev (strožji sistem z manj prilagoditvami).

Težavo pri izvedbi za učence NIS je izpostavil en ravnatelj, ki je zapisal, da dodatne prilagoditve za učence NIS niso bile mogoče, kar naj bo v prihodnje izvedljivo.

Težavo z odraslimi sta opisala dva ravnatelja; prvi je izpostavil neudeležbo odraslih, drugi pa, da je odrasli želel opravljati NPZ na nekdanji osnovni šoli, ki mu tega ni omogočila. Predlagal je, naj se v takih primerih odraslemu omogoči opravljanje NPZ v zavodu za odrasle.

E-vrednotenje. Analizirali smo odgovore tistih šol, na katerih se je v šolskem letu 2017/2018 izvajalo e-vrednotenje v 6. in/ali 9. razredu in so odgovorile na vprašanja o e-vrednotenju (403 šole od 460 šol z e-vrednotenjem oziroma 87,6 %).

Informiranje in usposobljenost za e-vrednotenje. Ravnatelji ocenjujejo informiranje in usposobljenost za e-vrednotenje z visokimi povprečnimi ocenami na lestvici ocen od 1 (nezadostno) do 5 (odlično): informacije, ki so jih šole o e-vrednotenju prejele z Rica, z oceno 4,5; gradivo o kakovosti e-vrednotenja učiteljev s 4,4 in gradivo, objavljeno na eRicu za učitelje, s 4,6.

E-vrednotenje s programom Scoris Assessor. Šole so e-vrednotenje organizirale na različne načine, najpogosteje (nad 20 %) so učitelji istega predmeta z vrednotenjem pričeli skupaj v šoli, nato so vrednotili samostojno doma (leta 2018: 41,9 %; leta 2017: 38,0 %) ali pa so učitelji istega predmeta z vrednotenjem pričeli skupaj v šoli, nato so vrednotili samostojno v šoli (leta 2018: 22,6 %; leta 2017: 23,0 %). Skoraj vsi učitelji, ki so vrednotili doma, so imeli to možnost tudi na šoli (93,1 %).

Vpogledi in poizvedbe. Večina ravnateljev je odgovorila, da niso imeli težav z izvedbo vpogledov (leta 2018: 97,0 %; leta 2017: 97,5 %). V primerjavi z izvedbo vpogledov v preteklih letih, ko so se izvajali na šolah (ob prisotnosti staršev), jih je letos več odgovorilo, da je bilo manj težav pri organizaciji vpogledov v preizkuse na šoli, precej manjše pa je bilo sodelovanje staršev v postopku vpogledov. Manjše sodelovanje staršev je mogoče pojasniti z možnostjo elektronskega vpogleda, ki se ga lahko starši poslužujejo kjerkoli. Skoraj vse šole so imele dovolj časa za izvedbo vpogledov (leta 2018: 97,3 %; leta 2017: 95,1 %) in za posredovanje podatkov za poizvedbe (leta 2018: 98,8 %; leta 2017: 98,5 %).

Zagotavljanje kakovosti med e-vrednotenjem. Ric pripravi za učitelje ocenjevalce podatke o kakovosti njihovega ocenjevanja. Podatki so dostopni tudi ravnateljem in ti jih v večini pregledajo (87,1 %). Ravnateljem so dokumenti s podatki o vrednotenju učiteljev razumljivi (popolnoma: 70,7 %; delno: 27,3 %). Sintezno poročilo in ukrepe za izboljšanje vrednotenja pripravi 65,8 % ravnateljev. Tisti, ki jih ne pripravijo, odgovarjajo, da tega do sedaj še niso

delali iz naslednjih razlogov: učitelji so vrednotili dobro, so zanesljivi in natančni, pri vrednotenju ni bilo težav in napak, število napak se je zmanjšalo, napake se pojavljajo samo pri novih ocenjevalcih, izkušeni jih ne delajo, napake se pojavljajo samo pri odprtih nalogah, ravnatelji tega niso načrtovali, to ni potrebno, to ni v pristojnosti ravnatelja, v tem ne vidijo smisla, pomanjkanje časa, preveč drugih nalog, NPZ nima pomena. Nekaj ravnateljev še ni uspelo pregledati podatkov, vendar jih nameravajo v prihodnje (med počitnicami, jeseni, pri analizi bi potrebovali zunanjo strokovno pomoč). Tretji so odgovarjali, da analizo opravijo učitelji, saj so ti odrasli in dovolj samostojni, sami odgovorni za svoje delo, za svoje delo prejmejo plačilo, vrednotenje zadeva stroko, in ne ravnatelja. Nekateri so zapisali, da so povratne informacije nerazumljive, v šolsko delo ne prinašajo pomembne informacije. Pogosto so odgovarjali, da se o podatkih na šoli pogovarjajo, poročila pa ne napišejo (v aktivih, osebno z učiteljem, ukrepe za izboljšanje vključujejo v razgovor, učitelje pohvalijo, ustna analiza zadošča). Dva sta bila za ravnatelja imenovana pred kratkim, zato sinteznega poročila še ne poznata.

Ocena posredovanih informacij. Analiza odgovorov pokaže, da ravnatelji pozitivno ocenjujejo natančnost, pravočasnost in nedvoumnost informacij, posredovanih prek MIZŠ, DK NPZ, Rica, ZRSŠ in podjetja B2, saj deleži pozitivnih ocen za vse organe in institucije, ki izvajajo NPZ, presegajo 94 % (leta 2017: 93 %).

Ocena sodelovanja. Ravnatelji so sodelovanje z MIZŠ, DK NPZ, Ricem, ZRSŠ in podjetjem B2 ocenjevali z ocenami od 1 (zelo slabo) do 5 (odlično). Njihove ocene so visoke, povprečne ocene za vse institucije in organe za vodenje NPZ presegajo 4,3 (leta 2017: 4,2).

Ocena uporabnosti dokumentov in programov za NPZ. Tudi uporabnost informacij o NPZ so ravnatelji ocenjevali z ocenami od 1 (zelo slabo) do 5 (odlično). Ocene so dodeljevali petim različnim informacijam o NPZ: publikaciji *Informacije za učence in starše*, *Koledarju NPZ*, *Navodilom za izvedbo NPZ*, *Letnemu poročilu o izvedbi NPZ* in programu *Prijave KPP*. Ravnatelji z najvišjo povprečno oceno vrednotijo uporabnost *Koledarja NPZ* (ocena: 4,7) in *Navodil za izvedbo NPZ* (ocena: 4,7), sledijo uporabnost publikacije *Informacije za učence in starše* (ocena: 4,4), programa *Prijave KPP* (ocena: 4,4) in *Letnega poročila o izvedbi NPZ* (ocena: 4,4). Večina ravnateljev je odgovorila, da staršem in učencem predstavijo informacije o NPZ, ki so opisane v elektronski publikaciji *Informacije za učence in starše* (91,3 %), in da jim posredujejo tudi povezavo do elektronske publikacije (92,7 %).

Ocena ustreznosti računalniškega programa za podporo NPZ. Računalniški program *Prijava na NPZ in Vpis* je za večino ravnateljev ustrezen, saj ga (na lestvici od 1 do 5) ocenjujejo s povprečno oceno 4,5 (leta 2017: 4,5).

Prilagojeno izvajanje NPZ za učence s posebnimi potrebami. Prilagojeno izvajanje NPZ je v šolskem letu 2017/2018 potekalo na 377 šolah, ki so odgovarjale na anketo, oziroma 88,5 % (leta 2017: 91,1 %).

Ravnatelji pri prilagojenem izvajanju NPZ za učence s posebnimi potrebami tako kot lani z najvišjo povprečno oceno vrednotijo sodelovanje Rica s šolo (ocena: 4,6). Nekoliko nižjo povprečno oceno dodeljujejo elektronskemu obrazcu za prijavljanje učencev s posebnimi

potrebami (program *Prijave KPP*; ocena: 4,4) in prilagoditvam preizkusov znanja (ocena: 4,3).

Dodatna informacija o dosežkih učencev šole na NPZ in o kakovosti vrednotenja učiteljev. V zvezi z dodatno informacijo o NPZ šole po pogostosti izvajajo naslednje aktivnosti: analizirajo dosežke učencev svoje šole (99,5 %), učiteljem posredujejo analize dosežkov učencev svoje šole, ki jih pripravi Ric in so objavljene na spletni strani eRic (99,1 %), analizo predstavijo učiteljskemu zboru na šoli (98,1 %), pri pripravi analize sodelujejo vsi učitelji predmeta, ki se preverja (93,4 %), na šoli opravijo analizo razhajanj med pričakovanim in doseženim znanjem in poskušajo poiskati vzroke za razhajanja (91,3 %), analizo dosežkov predstavijo svetu staršev (89,9 %), učiteljem posredujejo rešene in ovrednotene preizkuse njihovih učencev v e-obliki, ki jih potrebujejo za podrobnejšo analizo (89,2 %), ugotovitve o dosežkih učencev pri NPZ upoštevajo pri načrtovanju dela učiteljev za naslednja šolska leta (88,5 %), ugotovitve o dosežkih učencev umeščajo v LDN in razvojni načrt šole (86,6 %), analiza dosežkov učencev je del procesa samoevalvacije na šoli (85,9 %), pripravijo sintezno poročilo o analizi dosežkov učencev svoje šole (85,9 %), na šoli opravijo primerjalno analizo dosežkov učencev 6. in 9. razreda iste generacije (83,3 %) in primerjavo dosežkov po letih (82,2 %), analizo dosežkov predstavijo staršem učencev, ki so se udeležili NPZ (52,8 %), najmanj pa jih opravi analizo kakovosti vrednotenja učiteljev s šole (46,2 %), čeprav se je delež v primerjavi z lanskim letom povečal za 4,9 odstotne točke, s predlanskim pa za 17,5 odstotne točke.

Sintezno poročilo o analizi dosežkov učencev šole največkrat zajema primerjavo dosežkov učencev šole z dosežki na državni ravni (83,6 %), ukrepe za izboljšanje doseženega znanja pri NPZ v prihodnje (75,4 %), navedbo vzrokov za razhajanja med pričakovanim in doseženim znanjem (65,5 %), poglobljeno opisno (vsebinsko) analizo doseganja ciljev/standardov za šolo/razred (63,1 %), primerjalno analizo dosežkov učencev 6. in 9. razreda iste generacije (60,1 %), analizo razhajanj med pričakovanim in doseženim znanjem (54,2 %) in primerjalno analizo dosežkov po letih (48,6 %). Nekatere šole analizirajo tudi povezanost s šolskimi ocenami in dosežke učencev s posebnimi potrebami glede na učence brez posebnih potreb. Posamezni odgovori so: primerjalne analize dosežkov med oddelki/učnimi skupinami, po spolu, posameznikih in po učni snovi, iskanje dodatnih razlogov za dosežek pri NPZ (socialno okolje, obisk knjižnice, število knjig doma, korelacija spodbud od doma ipd.), priprava poročila razrednika o delu v oddelku, obiskovanju dodatnega in dopolnilnega pouka, učencih s posebnimi potrebami, nadarjenih učencih in ostalih specifikah, ki so povezane z dosežki NPZ.

Državni izpitni center se zahvaljuje vsem ravnateljem, ki ste odgovorili na anketo, saj bo analiza odgovorov pripomogla k boljši izvedbi NPZ. V želji po čim večji uporabnosti vprašalnika za ravnatelje – tako po vsebini kakor tudi po razumljivosti vprašanj – vas prosimo, da predloge za kakršnekoli spremembe vprašalnika pošljete na elektronski naslov: info@ric.si.

Priloga 1: ANKETNI VPRAŠALNIK ZA RAVNATELJE OSNOVNIH ŠOL

POROČILO O IZVEDBI NACIONALNEGA PREVERJANJA ZNANJA 2017/2018

Spoštovani,

tudi v letošnjem šolskem letu nadaljujemo s spremljanjem priprav in izvedbe nacionalnega preverjanja znanja (NPZ). Naša želja je pridobiti vaše stališče do NPZ in priporočila za izboljšavo ter odkriti težave in nejasnosti pri izvedbi. Z vprašalnikom želimo pridobiti tudi vaše mnenje o e-vrednotenju.

Prosimo vas, da odgovorite na vprašanja in nam tako pomagate pri analizi uspešnosti izvedbe NPZ. V vprašalniku se slovnična oblika za moški spol uporablja kot nevtralna oblika za moški in ženski spol.

1 OSNOVNI PODATKI

1.1 Šifra šole

Napišite šifro vaše šole (šestmestna številka).

1.2 Delovna doba v vlogi ravnatelja

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Do 5 let.
- Od 6 do 10 let.
- Od 11 do 20 let.
- Od 21 do 30 let.
- Nad 30 let.

2 STALIŠČA RAVNATELJEV DO NPZ

(Na štiristopenjski lestvici ocenite strinjanje s trditvami o NPZ.)

Odgovori: Zelo se strinjam. / Strinjam se. / Ne strinjam se. / Sploh se ne strinjam.

- 2.1 NPZ je smiseln in koristen, saj da učencu in učitelju dodatno informacijo o znanju učenca.
- 2.2 NPZ odkriva **močna** področja v znanju učencev, predpisanem z učnimi načrti.
- 2.3 NPZ odkriva **šibka** področja v znanju učencev, predpisanem z učnimi načrti.
- 2.4 NPZ vpliva na izboljšavo dela na šoli.
- 2.5 NPZ daje učiteljem dodatne informacije o kakovosti njihovega dela.
- 2.6 NPZ je vplival na izboljšanje kakovosti poučevanja na naši šoli.
- 2.7 NPZ je vplival na izboljšanje kakovosti ocenjevanja pri pouku na naši šoli.
- 2.8 Dosežke NPZ upoštevamo pri načrtovanju prihodnjega dela na naši šoli.
- 2.9 Izobraževanja o analizah dosežkov in o vrednotenju NPZ, ki jih pripravlja Ric, so za učitelje koristna.
- 2.10 Dosežek učenca pri NPZ bi moral imeti večjo veljavo.

3 IZVEDBA NPZ

3.1 Ali ste v letošnjem letu prostovoljno izvedli preverjanje znanja s kakšnim izmed tretjih predmetov, ki ni bil določen za NPZ v 9. razredu na vaši šoli?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Da.
- Ne.

Označite tiste tretje predmete, pri katerih ste prostovoljno izvajali preverjanje znanja v 9. razredu (stolpec *PREDMET*).

Za posamezni tretji predmet, ki ste ga označili, tudi izberite odgovor, ali ste pri preverjanju znanja uporabili preizkus znanja v celoti ali samo posamezne naloge iz tega preizkusa (stolpec *NAČIN*).

	PREDMET (označite)	NAČIN	
		Preizkus znanja v celoti	Posamezne naloge
Kemija	☐	☐	☐
Tehnika in tehnologija	☐	☐	☐
Glasbena umetnost	☐	☐	☐
Angleščina	☐	☐	☐
Nemščina	☐	☐	☐

3.2 Ali ste imeli v letošnjem letu pri izvedbi NPZ katero od težav, ki so našteje v spodnji preglednici? Težave označite (stolpec *TEŽAVE*), ob posamezni težavi tudi napišite razloge zanjo (stolpec *RAZLOGI*) in predloge za njeno odpravo (stolpec *PREDLOGI*).
Če težav pri izvedbi NPZ niste imeli, preglednice ne izpolnajte.

OPOMBA: Specifičnih težav pri izvedbi NPZ za učence s posebnimi potrebami, učence v prilagojenem programu z nižjim izobrazbenim standardom (NIS) in odrasle ne navajajte, ker jih boste lahko opisali pri vprašanju 3.3 (specifične težave).

	TEŽAVE (označite)	RAZLOGI	PREDLOGI
Dostava/pobiranje gradiva oz. Pošta Slovenije	☐		
Način pakiranja preizkusov	☐		
Čas izvedbe NPZ	☐		

Organizacija prostorov za izvedbo NPZ	☐		
Nadzorni učitelji	☐		
Organizacija pouka v času izvedbe NPZ	☐		
Motivacija učencev za NPZ	☐		
Motivacija učiteljev za NPZ	☐		
Odnos staršev do NPZ	☐		
Vrednotenje NPZ	☐		
Drugo	☐		

- 3.3 Kakšne specifične težave ste imeli pri letošnji izvedbi NPZ za učence s posebnimi potrebami, učence v prilagojenem programu z nižjim izobrazbenim standardom (NIS) ali odrasle?

V spodnji preglednici (stolpec **TEŽAVE**) označite enega ali več ponujenih odgovorov. Ob posameznem odgovoru tudi napišite razloge za težave (stolpec **RAZLOGI**) in predloge za odpravo težav (stolpec **PREDLOGI**).

Če specifičnih težav pri izvedbi NPZ niste imeli, spodnje preglednice ne izpolnajte.

	TEŽAVE (označite)	RAZLOGI	PREDLOGI
Učenci s posebnimi potrebami	☐		
Učenci v prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom (NIS)	☐		
Odrasli	☐		

4 E-VREDNOTENJE PREIZKUSOV ZNANJA

INFORMIRANJE IN USPOSOBLJENOST ZA E-VREDNOTENJE

4.1 Kako ocenjujete informacije in gradivo v zvezi z e-vrednotenjem?

Izberite oceno od 1 (nezadostno) do 5 (odlično). Izberite 0, če informacij ali gradiva ne morete oceniti.

- 4.1.1 Informacije, ki ste jih o e-vrednotenju prejeli z Rica
- 4.1.2 Gradivo o kakovosti e-vrednotenja učiteljev
- 4.1.3 Gradivo, objavljeno na eRicu

4.2 DODATNI KOMENTAR

Napišete lahko svoje mnenje, težave ali pozitivne izkušnje v zvezi z informiranjem in usposobljenostjo za e-vrednotenje.

E-VREDNOTENJE S PROGRAMOM *RM ASSESSOR*

4.3 Za kakšno organizacijo e-vrednotenja preizkusov ste se odločili na šoli?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Učitelji istega predmeta so z vrednotenjem pričeli skupaj v šoli, nato so vrednotili samostojno v šoli.
- Učitelji istega predmeta so z vrednotenjem pričeli skupaj v šoli, nato so vrednotili samostojno doma.
- Učitelji istega predmeta so vse preizkuse ovrednotili skupaj v šoli.
- Učitelji istega predmeta so vse preizkuse ovrednotili samostojno v šoli.
- Učitelji istega predmeta so vse preizkuse ovrednotili samostojno doma.
- Drugo (zapišite): _____

4.4 Odgovorite samo v primeru, če je večina učiteljev vaše šole izvedla e-vrednotenje doma.

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Učitelji so vrednotili doma, čeprav so imeli možnost vrednotenja v šoli.
- Učitelji so vrednotili doma, ker niso imeli možnosti vrednotenja v šoli.
- Drugo (zapišite): _____

VPOGLEDI IN POIZVEDBE

4.5 Ali ste imeli težave pri izvedbi vpogledov v preizkuse znanja?

- Da.
- Ne.

Odgovor Da: Pojasnite, zakaj ste imeli težave.

4.6 Kako ocenjujete postopek vpogledov v elektronski obliki?

Na podlagi svojih izkušenj ocenite značilnosti vpogledov v elektronski obliki v primerjavi s klasično izvedbo v preteklih letih. S spustnega seznama pri vsaki značilnosti (od A do B) izberite enega od ponujenih odgovorov.

A) Sodelovanje staršev v postopku vpogledov v preizkuse znanja na šoli

Odgovori: Veliko večje / Večje / Enako / Manjše / Veliko manjše

B) Težave pri organizaciji vpogledov v preizkuse znanja na šoli

Odgovori: Veliko večje / Večje / Enake / Manjše / Veliko manjše

4.7 Ali ste imeli dovolj časa za izvedbo vpogledov?

- Da.
- Ne.

Odgovor Ne: Pojasnite, zakaj niste imeli dovolj časa.

4.8 Ali ste imeli dovolj časa za posredovanje podatkov za poizvedbe?

- Da.
- Ne.

Odgovor Ne: Pojasnite, zakaj niste imeli dovolj časa.

KAKOVOST E-VREDNOTENJA

4.9 Ali pregledate podatke o vrednotenju učiteljev ocenjevalcev vaše šole, ki vam jih posreduje Ric?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Da.
- Ne.

4.10 Ali so dokumenti s podatki o vrednotenju učiteljev ocenjevalcev razumljivi?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Popolnoma.
- Delno.
- Ne, niso razumljivi.

4.11 Ali na podlagi podatkov o vrednotenju učiteljev ocenjevalcev vaše šole in razgovorov z učitelji pripravite sintezno poročilo in ukrepe za izboljšanje vrednotenja?

- Da.
- Ne.

Odgovor Ne: Pojasnite, zakaj ne.

4.12 Če imate še kakšna vprašanja ali pripombe v zvezi z e-vrednotenjem, jih napišite.

5 OCENA POSREDOVANIH INFORMACIJ

Ocenite posredovane informacije s strani organov in institucij, ki izvajajo NPZ.
Ponujene odgovore označite z *DA* ali *NE*.
Odgovori: Natančne / Pravočasne / Nedvoumne

- 5.1 Informacije s strani MIZŠ
- 5.2 Informacije s strani Državne komisije za vodenje NPZ
- 5.3 Informacije s strani Rica
- 5.4 Informacije s strani ZRSŠ
- 5.5 Informacije s strani podjetja B2
Podjetje **B2** izvaja IT-storitve na Portalu MIZŠ (program *Prijava na NPZ in Vpis*).

6 OCENA SODELOVANJA

- 6.1 Sodelovanje z organi in institucijami za vodenje NPZ ocenite od 1 (zelo slabo) do 5 (odlično).
 - 6.1.1 Sodelovanje z MIZŠ
 - 6.1.2 Sodelovanje z Državno komisijo za vodenje NPZ
 - 6.1.3 Sodelovanje z Ricem
 - 6.1.4 Sodelovanje z ZRSŠ
 - 6.1.5 Sodelovanje s podjetjem B2
Podjetje **B2** izvaja IT-storitve na Portalu MIZŠ (program *Prijava na NPZ in Vpis*).
- 6.2 V pripombah lahko navedete razloge, ki pojasnjujejo vašo oceno v 6.1.
 - 6.2.1 Sodelovanje z MIZŠ
 - 6.2.2 Sodelovanje z Državno komisijo za vodenje NPZ
 - 6.2.3 Sodelovanje z Ricem
 - 6.2.4 Sodelovanje z ZRSŠ
 - 6.2.5 Sodelovanje s podjetjem B2

7 OCENA UPORABNOSTI DOKUMENTOV IN PROGRAMOV ZA NPZ

- 7.1 Uporabnost dokumentov in programov za NPZ ocenite od 1 (zelo slabo) do 5 (odlično).
 - 7.1.1 Uporabnost *Informacije za učence in starše*
 - 7.1.2 Uporabnost *Koledarja NPZ*
 - 7.1.3 Uporabnost *Navodil za izvedbo NPZ*
 - 7.1.4 Uporabnost *Letnega poročila o izvedbi NPZ*
 - 7.1.5 Uporabnost programa *Prijave KPP*

7.1.6 Ali staršem in učencem predstavite informacije o NPZ, ki so navedene v elektronski publikaciji *Informacije za učence in starše*?

- Da.
- Ne.

7.1.7 Ali staršem in učencem posredujete povezavo oziroma jih seznanite z elektronsko publikacijo *Informacije za učence in starše*?

- Da.
- Ne.

7.2 Vpišite pripombe (če jih imate) o uporabnosti dokumentov in programov za NPZ.

7.2.1 Uporabnost *Informacije za učence in starše*

7.2.2 Uporabnost *Koledarja NPZ*

7.2.3 Uporabnost *Navodil za izvedbo NPZ*

7.2.4 Uporabnost *Letnega poročila o izvedbi NPZ*

7.2.5 Uporabnost programa *Prijave KPP*

8 OCENA USTREZNOSTI RAČUNALNIŠKEGA PROGRAMA ZA PODORO NPZ

8.1 Ustreznost računalniškega programa *Prijava na NPZ in Vpis* ocenite od 1 (zelo slabo) do 5 (odlično).

8.2 Vpišite pripombe (če jih imate) k računalniškemu programu *Prijava na NPZ in Vpis*.

9 PRILAGOJENO IZVAJANJE NPZ ZA UČENCE S POSEBNIMI POTREBAMI

9.1 Ali je v letošnjem šolskem letu na vaši šoli potekalo prilagojeno izvajanje NPZ za učence s posebnimi potrebami?

- Da.
- Ne.

9.2 Od 1 (zelo slabo) do 5 (odlično) ocenite spodnje postavke:

9.2.1 Elektronski obrazec za prijavljanje učencev s posebnimi potrebami (program *Prijave KPP*)

9.2.2 Prilagoditve preizkusov znanja za učence s posebnimi potrebami

9.2.3 Sodelovanje Rica s šolo pri prilagojenem izvajanju NPZ za učence s posebnimi potrebami

9.3 V pripombah navedite razloge, ki pojasnjujejo vašo oceno v 9.2:

9.3.1 Elektronski obrazec za prijavljanje učencev s posebnimi potrebami (program *Prijave KPP*)

9.3.2 Prilagoditve preizkusov znanja za učence s posebnimi potrebami

9.3.3 Sodelovanje Rica s šolo pri prilagojenem izvajanju NPZ za učence s posebnimi potrebami

- 9.4 Zapišite predloge za izboljšavo:
- 9.4.1 Elektronski obrazec za prijavljanje učencev s posebnimi potrebami (program *Prijave KPP*)
 - 9.4.2 Prilagoditve preizkusov znanja za učence s posebnimi potrebami
 - 9.4.3 Sodelovanje Rica s šolo pri prilagojenem izvajanju NPZ za učence s posebnimi potrebami

10 DODATNA INFORMACIJA O DOSEŽKIH UČENCEV VAŠE ŠOLE NA NPZ IN O KAKOVOSTI VREDNOTENJA UČITELJEV

Na vprašanja odgovorite z DA ali NE.

- 10.1 Ali učiteljem posredujete analize o dosežkih učencev vaše šole pri NPZ, ki jih pripravi Ric in so objavljene na spletni strani eRic?
- 10.2 Ali učiteljem posredujete rešene in ovrednotene preizkuse njihovih učencev v e-obliki, ki jih potrebujejo za podrobnejšo analizo?
- 10.3 Ali na šoli analizirate dosežke učencev vaše šole?
- 10.4 Ali pri pripravi analize dosežkov NPZ sodelujejo vsi učitelji predmeta, ki se preverja?
- 10.5 Ali na šoli opravite analizo o razhajanjih med pričakovanim in doseženim znanjem pri NPZ in poskušate poiskati vzroke za razhajanja?
- 10.6 Ali na šoli opravite primerjalno analizo dosežkov učencev 6. in 9. razreda iste generacije?
- 10.7 Ali na šoli opravite primerjavo dosežkov pri NPZ po letih?
- 10.8 Ali analizo dosežkov pri NPZ predstavite učiteljskemu zboru na šoli?
- 10.9 Ali analizo dosežkov pri NPZ predstavite svetu staršev?
- 10.10 Ali analizo dosežkov pri NPZ predstavite staršem učencev, ki so se udeležili NPZ?
- 10.11 Ali je analiza dosežkov učencev pri NPZ del procesa samoevalvacije na šoli?
- 10.12 Ali ste opravili analizo kakovosti vrednotenja učiteljev z vaše šole?
- 10.13 Ali ugotovitve o dosežkih učencev pri NPZ upoštevate pri načrtovanju dela učiteljev za naslednja šolska leta?
- 10.14 Ali ugotovitve o dosežkih učencev pri NPZ umeščate v *LDN* in *Razvojni načrt šole*?
- 10.15 Ali pripravite sintezno poročilo o analizi dosežkov učencev vaše šole pri NPZ?
Če na šoli pripravite sintezno poročilo o analizi dosežkov učencev vaše šole pri NPZ, odgovorite na spodnje vprašanje.
- 10.16 Kaj zajema sintezno poročilo o analizi dosežkov učencev vaše šole pri NPZ? (Izberite enega ali več ponujenih odgovorov.)
 - Primerjavo dosežkov učencev šole z dosežki na državni ravni.
 - Poglobljeno opisno (vsebinsko) analizo o doseganju ciljev/standardov za šolo/razred.
 - Analizo o razhajanjih med pričakovanim in doseženim znanjem pri NPZ.
 - Navedbo vzrokov za razhajanja med pričakovanim in doseženim znanjem pri NPZ.
 - Ukrepe za izboljšanje doseženega znanja pri NPZ v prihodnje.
 - Primerjalno analizo dosežkov učencev 6. in 9. razreda iste generacije.
 - Primerjalno analizo dosežkov pri NPZ po letih.

10.17 Katera druga področja, ki zgoraj niso naštet, še zajema sintezno poročilo o analizi dosežkov učencev vaše šole pri NPZ?

11 DRUGI KOMENTARJI NA NPZ

11.1 Lahko zapišete tudi druge komentarje (predloge, pojasnila itd.) na NPZ (največ 4096 znakov – če jih je več, jih pošljete na info@ric.si s pripisom ANKETA).
